

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

آموزش قرآن

پایه هشتم

دوره اول متوسط

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب :	آموزش قرآن - پایه هشتم دوره اول متوسطه - ۸۰۱
پدیدآورنده :	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف :	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف :	یونس باقری، سید مهدی سیف، سیدهادی محدث، سید محمدحسین میرباقری، رضا نباتی و مسعود وکیل (اعضای گروه تألیف) - امید مجد (ویراستار)
مدیریت آماده‌سازی هنری :	اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی :	احمد رضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) - مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری) - مریم کیوان (طراح گرافیک، صفحه‌آرا و طراح جلد) - زهرا ایمانی نصر، سیده فاطمه محسنی، حسین چراغی، آذر روستایی فیروزآباد، زینت بهشتی شیرازی و ناهید خیام‌باشی (امور آماده‌سازی)
نشانی سازمان :	تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ وبگاه: www.irtextbook.ir و www.chap.sch.ir
ناشر :	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش) تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹
چاپخانه :	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»
سال انتشار و نوبت چاپ :	چاپ سیزدهم ۱۴۰۵

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت جایی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۸-۲۳۵۶-۵-۹۷۸-۹۶۴ ۹۷۸-۹۶۴-۵-۲۳۵۶-۸ ISBN 978-964-05-2356-8

قرآن کتاب انسان سازی است.

امام خمینی (قدس سره)

فهرست

هفتم

سخنی با دبیران و اولیای گرامی

درس اول: رستگاری در صلاة است و زکات اجتناب از لغو و ترک سینات

۱۲ جلسه اول: سورة مؤمنون (صفحه ۳۴۲ قرآن کریم)

۱۶ جلسه دوم: وقف بر جمله، سورة نور (صفحه ۳۵۵ قرآن کریم)، نامه‌ای از یک پدر به فرزند

درس دوم: باد و خاک و آب و آتش بنده‌اند

۲۱ جلسه اول: سورة فرقان (صفحات ۳۵۹ و ۳۶۰ قرآن کریم)

۲۶ جلسه دوم: تلفظ دو حرف «ح» و «ع»، سورة فرقان (صفحه ۳۶۴ قرآن کریم)

درس سوم: همه عالم جمال طلعت اوست تا که را چشم این نظر باشد

۳۰ جلسه اول: سورة شعراء (صفحه ۳۶۷ قرآن کریم)

۳۴ جلسه دوم: تلفظ دو حرف «غ» و «ق»، سورة شعراء (صفحات ۳۷۱ و ۳۷۲ قرآن کریم)

درس چهارم: چون سلیمان از خدا حاجت بخواه والدینت را دعا کن هر پگاه

۳۹ جلسه اول: سورة نمل (صفحه ۳۷۸ قرآن کریم)

۴۳ جلسه دوم: تلفظ دو حرف «ص» و «ط»، سورة نمل (صفحه ۳۸۲ قرآن کریم)، انس با قرآن کریم

درس پنجم: ای وارث پیمبر و قرآن و دین بیا

۴۹ جلسه اول: سورة قصص (صفحات ۳۸۵ و ۳۸۶ قرآن کریم)

۵۳ جلسه دوم: تلفظ دو حرف «ذ» و «ث»، سورة قصص (صفحات ۳۹۴ و ۳۹۵ قرآن کریم)

درس ششم: معبودهای باطل چون تار عنکبوت‌اند با یک نسیم ایمان، معدوم و بی‌ثبوت‌اند

۵۷ جلسه اول: سورة عنکبوت (صفحات ۳۹۶ و ۳۹۷ قرآن کریم)

جلسه دوم: تلفظ دو حرف «ظ» و «ض»، سورة عنکبوت (صفحات ۴۰۱ و ۴۰۲ قرآن کریم)،

۶۱ جایگاه زن در قرآن

درس هفتم: هر روز عمر مشق کن این شعر ناب را فردای مرگ، اول صبح قیامت است

۶۶ جلسه اول: سورة روم (صفحات ۴۰۴ و ۴۰۵ قرآن کریم)

۷۰ جلسه دوم: قرائت نماز، سورة لقمان (صفحه ۴۱۱ قرآن کریم)، چگونه مسلمان شدم؟

درس هشتم : راهرو گر صد هنر دارد، توکل بایدهش

جلسه اول : سورة احزاب (صفحه ۴۱۸ قرآن کریم) ۷۶

جلسه دوم : سورة احزاب (صفحات ۴۲۳ و ۴۲۴ قرآن کریم)، شهریار پرهیزگار ۸۰

درس نهم : کدام دانه فرو رفت در زمین که نرست؟ چرا به دانه انسانیت این گمان باشد؟

جلسه اول : سورة سبأ (صفحه ۴۲۸ قرآن کریم) ۸۴

جلسه دوم : سورة فاطر (صفحات ۴۳۴ و ۴۳۵ قرآن کریم)، قرآن بخوان ۸۸

درس دهم : دستور خدا، سلام برتوست ذکر تو و احترام برتوست

جلسه اول : سورة يس (صفحه ۴۴۱ قرآن کریم) ۹۲

جلسه دوم : سورة صافات (صفحات ۴۴۹ و ۴۵۰ قرآن کریم)، تفسیر نمونه ۹۶

درس یازدهم : همنشین تو از تو به باشد تا تو را عقل و دین بیفزاید

جلسه اول : سورة «ص» (صفحه ۴۵۴ قرآن کریم) ۱۰۱

جلسه دوم : سورة زمر (صفحه ۴۶۰ قرآن کریم)، پرواز به سوی آسمان ۱۰۵

درس دوازدهم : یا غافر الخطایا! دریاب بی نوا را یا واهب العطایا! تغییر ده قضا را

جلسه اول : سورة غافر (صفحه ۴۶۷ قرآن کریم) ۱۰۹

جلسه دوم : سورة غافر (صفحه ۴۷۴ قرآن کریم)، راز سرانگشتان ۱۱۳

قرائت و نیایش

بخشی از مناجات امیرالمؤمنین امام علی علیه السلام در مسجد کوفه ۱۱۷

فهرست کلمات ۱۱۹

دانش آموزان عزیز؛

این کتاب به وسیله «رمزینه‌های سریع پاسخ»، تدریس می‌شود. آیات کتاب درسی به صورت «جمله به جمله و همراه با تکرار» در این رمزینه‌ها آمده است. استفاده از این رمزینه‌ها در کلاس و خارج از کلاس درس توصیه می‌شود.

شما می‌توانید با همکاری معلم محترم، نسبت به تهیه تلاوت‌های قرآن از طریق شبکه ملی مدارس (رشد) به نشانی roshd.ir اقدام کنید.

موجب تشکر و امتنان است که با ارسال نظرات خود از طریق صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۴۸۷۴ و یا وبگاه <http://quran-dept.talif.sch.ir> ما را در اصلاح و تکمیل هرچه بیشتر برنامه آموزش قرآن یاری کنید.

گروه پژوهش و برنامه درسی قرآن کریم و عربی
دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الَّذِي كَتَبَ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ
لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ

بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ

سورة ابراهيم عليه السلام

قرآن کریم از صدر اسلام تاکنون، محور تمامی علوم و معارف اسلامی بوده است. در طول تاریخ اسلام هر نوع تعلیم و تربیت از قرآن آغاز شده و در کنار آن ادامه یافته است. اولین آیه سوره مبارکه ابراهیم می فرماید: قرآن از سوی خداوند بزرگ نازل شده است تا پیامبر اکرم (ص) با تعلیم آن، مردم را از تاریکی های جهل و خودخواهی به سوی نور معرفت و هدایت و راه سعادت و یکتاپرستی راهنمایی کند. قرآن کریم تلاوت آیات، تزکیه و تعلیم کتاب و حکمت را از مهم ترین وظایف و مسئولیت های پیامبر اکرم (ص) می داند. انس با قرآن کریم، قرائت و تلاوت مستمر و روزانه آن، درک معنای عبارات و آیات و تلاش برای تزکیه هر چه بیشتر، به منظور فهم بهتر قرآن و عمل به دستورهای خداوند، همه از ضروری ترین اهداف آموزش قرآن است.

آموزش قرآن، از دیرباز، در آموزش و پرورش به عنوان یک موضوع آموزشی مورد توجه بوده، ولی همیشه این آموزش از آنچه سزاوار آخرین کتاب آسمانی است و از لوازم یک برنامه درسی همه جانبه می باشد، فاصله داشته است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی - بحمدالله - برای احیا و اعتلای این آموزش، تلاش های زیادی شده که در چند سال اخیر نیز گسترش و عمق بیشتری یافته است؛ از آن جمله، اهداف آموزش قرآن در دوره های مختلف تحصیلی مورد بازنگری قرار گرفته و نسبت به گذشته جامعیت بیشتری پیدا کرده است. همچنین در کنار آموزش قرائت قرآن - که اولین گام در آشنایی و انس با کتاب الهی است - درک معنا و مفهوم آیات قرآن مورد توجه جدی قرار گرفته است.

از این رو، انتظار می رود شما عزیزان نیز با جدیت و تلاش لازم، زمینه آموختن، علاقه و انس هرچه بیشتر دانش آموزان را با قرآن کریم فراهم آورید.

در این قسمت نکاتی چند درباره محتوای دروس و روش تدریس و ارزشیابی آن، به اختصار تقدیم می شود. به منظور آشنایی بیشتر به کتاب راهنمای معلم مراجعه کنید. برای دریافت نسخه الکترونیکی کتاب راهنمای معلم به درگاه chap.sch.ir اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی مراجعه کنید.

محتوای دروس، روش تدریس و ارزشیابی آن

کتاب از ۱۲ درس تشکیل شده است. هر درس از صفحات قرآن کریم، جدول معنای کلمات، تمرین ترجمه ترکیب ها و جمله های قرآنی و انس با قرآن در خانه تشکیل شده است و طی دو هفته و دو جلسه به روش زیر تدریس، تمرین و ارزشیابی می شود.

جلسه اول

الف) موضوع و عنوان درس (تدبر در قرآن)

هر درس با یک یا چند آیه از آیاتی که در بخش قرائت و درک معنا آمده، شروع می شود. در این صفحه، یک مصرع یا یک بیت شعر و یا نثر موزون مرتبط با موضوع و عنوان درس آمده است. برای این صفحه علاوه بر درج زمینه، چند سؤال تدبری نیز مطرح شده است. خوب است دبیر محترم قبل از پرداختن به بخش قرائت و درک معنا، با طرح این سؤال ها، زمینه تدبر دانش آموزان در آیات درس را فراهم آورد. برای این بخش، حداکثر ده دقیقه زمان در نظر گرفته می شود.

ب) قرائت

۱- خواندن در گروه (پیش خوانی آیات): برای جلسه اول هر درس یک صفحه از قرآن کریم انتخاب شده است. از دانش آموزان بخواهید این آیات را به هر مقداری که می توانند در گروه های دو یا سه نفره برای یکدیگر بخوانند. برای این فعالیت حدود پنج دقیقه وقت اختصاص دهید. در حین انجام این فعالیت در میان دانش آموزان حرکت کنید و به پرسش های احتمالی آنها پاسخ دهید.

۲- استماع قرائت آیات : پخش قرائت آیات درس از رمزینه سریع پاسخ و زمزمه دانش آموزان به همراه آن. در قرائت آموزشی، بر هر جمله وقف می شود و آن جمله تکرار می گردد. دانش آموزان بار اول گوش می کنند و بار دوم همراه آن می خوانند. در این قسمت نباید صدای دانش آموزان آن قدر بلند باشد که مانع شنیدن قرائت آیات شود.

۳- فردخوانی دانش آموزان : از تعدادی از دانش آموزان بخواهید که هر کدام یک جمله را برای کلاس با قرائتی شبیه قرائت پخش شده بخوانند. جمله های هر آیه، با علامت وقف و یا فاصله از یکدیگر جدا شده اند. برای این مرحله از تدریس، حدود ۲۵ دقیقه وقت اختصاص دهید.

چند تذکر :

۱- در حین انجام هریک از مراحل فوق، با دقت به خواندن دانش آموزان گوش دهید تا اشکالات آنها را به روش مناسب تصحیح کنید. انجام این کار چه در زمان تدریس و چه تمرین قرائت بسیار اهمیت دارد.

۲- در این کتاب نیز مانند سال قبل، حروف ناخوانا آبی نوشته شده است. در صورت نیاز برای صحیح خواندن کلمات و ترکیب های دارای حروف ناخوانا، نکات ضروری را تذکر دهید.

۳- به دنبال تدریس و تمرین تلفظ صحیح حروف خاص عربی در سال قبل، در این کتاب نیز در چند درس این مطالب یادآوری شده است. با تأکید بر استماع قرائت از رمزینه سریع پاسخ، به روش ساده و مفید، یادگیری تلفظ صحیح این حروف را به دانش آموزان یادآوری کنید تا همه بتوانند حداقل اذکار نماز را صحیح و زیبا تلفظ کنند و به تدریج از توانایی قرائت زیبای قرآن نیز برخوردار شوند.

۴- از دانش آموزان بخواهید آیات را حتماً «جمله به جمله» بخوانند و در پایان هر جمله وقف کنند. در هر آیه، جمله ها با کمی فاصله از هم مشخص شده اند.

ج) درک معنا

۱- انجام فعالیت های یادگیری توسط دانش آموزان : ابتدا خود دانش آموزان در گروه های دو یا سه نفره، هر فعالیت را مطابق آنچه در کتاب آمده انجام می دهند.

۲- خواندن برای کلاس و تصحیح : پس از انجام هر فعالیت گروهی، با انتخاب معلم، یکی از اعضای گروه، هر ترکیب یا جمله از آن فعالیت را برای کلاس خوانده تا تمرین و در صورت نیاز تصحیح شود.

تذکر مهم : توانایی درک معنای عبارات قرآنی از ترجمه تحت اللفظی (کلمه به کلمه توسط خود دانش آموزان) آغاز می شود. دبیران محترم ضمن پرهیز کامل از دیکته کردن ترجمه به دانش آموزان، باید بر ترجمه تحت اللفظی تأکید داشته و از اصرار بر ترجمه کلی و روان خودداری کنند. دانش آموزان با توجه به توانایی های فردی خود به تدریج به ترجمه روان و زیبا دست می یابند. به این ترتیب، مهم ترین و اولین گام اساسی در کسب توانایی فهم قرآن کریم برداشته می شود. ضمناً در همان صفحات قرائت، زیر برخی از کلمه ها، ترکیب ها و جمله ها خط کشیده شده است. به معنای این موارد هم زمان با قرائت دانش آموزان اشاره کنید.

د) خانه‌های نورانی

در پایان هر جلسه، مجموعه فعالیت‌هایی به عنوان «خانه‌های نورانی» در نظر گرفته شده است. دانش‌آموزان را به انجام این فعالیت‌ها تشویق کنید. در آغاز جلسه بعد با بررسی تکالیف این بخش، از هر دو بخش قرائت و درک معنای جلسه قبل پرسش به عمل می‌آید. به این ترتیب در آغاز هر جلسه، مطالب جلسه قبل، یادآوری، تمرین و ارزشیابی می‌شود.

تذکر: با توجه به تقسیمات فوق، حدود ۱۵ دقیقه اول هر جلسه به ارزشیابی مطالب جلسه قبل، نیمی از بقیه زمان به تدریس قرائت و نیمی دیگر به درک معنا اختصاص دارد.

جلسه دوم

برای آموزش قرائت جلسه دوم هر درس، یک صفحه قرآن کریم و همچنین برای درک معنا، فعالیت‌هایی در نظر گرفته شده که به همان روش جلسه اول تدریس، تمرین و ارزشیابی می‌شود.

شناخت قرآن

در پایان برخی از دروس، بخشی برای آشنایی بیشتر با قرآن کریم آمده است. این صفحه حاوی مطالب جذابی درباره قرآن کریم و گاهی نیز شامل داستان‌ها و موضوعات تربیتی درباره آیات آن درس است. دبیر محترم با توجه به شرایط کلاس و میزان توانایی دانش‌آموزان نسبت به دو بخش اصلی آموزش قرآن، یعنی قرائت و درک معنا، می‌تواند به مطالب این بخش نیز بپردازد. بدیهی است که این بخش نباید وقت قابل توجهی از کلاس را به خود اختصاص دهد، حتی در صورت تشخیص دبیر محترم، می‌توان مطالعه آن را به خود دانش‌آموزان واگذار کرد.

ارزشیابی پایانی

علاوه بر ارزشیابی‌های مستمر که در هر جلسه به عمل می‌آید، مطابق آیین‌نامه‌های مربوط، در طی سال در دو نوبت از همه دروس و از جمله درس قرآن، ارزشیابی پایانی به عمل می‌آید. در هر دو نوبت، نیمی از نمره به قرائت (شفاهی) و نیم دیگر به درک معنا (کتبی) اختصاص دارد.

کتاب راهنمای معلم

از آنجا که کتاب آموزش قرآن سال هفتم تا نهم از اهداف، ساختار و روش تدریس و ارزشیابی یکسانی برخوردار است، برای هر سه کتاب، یک کتاب راهنمای معلم تدوین شده است. در این کتاب پس از بیان مباحث کلی، مطالب خاص مربوط به هریک از این سه کتاب آموزشی، به‌طور جداگانه آمده است. مطالعه کتاب راهنمای معلم، می‌تواند زمینه توفیق بیشتر شما را فراهم آورد. برای دریافت نسخه الکترونیکی کتاب راهنمای معلم به پایگاه کتاب‌های درسی به نشانی chap.sch.ir مراجعه کنید.

سخنی با دانش آموزان عزیز

دانش آموزان عزیز، سلام گرم ما را بپذیرا باشید، ورود شما را به پایه هفتم تحصیلی خوشامد می گوئیم. اهداف، چارچوب و روش های آموزشی این کتاب مانند کتاب سال قبل است. سعی کنید در کلاس و خارج از کلاس، فعالیت های آموزشی را با جدیت و نظم انجام دهید تا ضمن ارتقای شایستگی ها و مهارت های قرآنی خود، هرچه بیشتر با قرآن مأنوس شوید.

هر درس این کتاب از بخش های مختلفی تشکیل شده که توضیح مختصر آنها به شرح زیر است :

۱- موضوع درس (تدبر در قرآن) : هر درس با یک موضوع و پیام قرآنی شروع می شود. این آیه یا پیام قرآنی را همراه با رمزین سریع پاسخ بخوانید و ضمن کامل کردن ترجمه آن در بخش درک معنا، درباره سؤال های مطرح شده با دوستان خود گفت و گو کنید.

۲- قرائت آیات : اولین بخش هر جلسه، قرائت آیات است. در این بخش، سعی بر آن است که با تمرین قرائت آیات، توانایی و مهارت شما در قرائت قرآن بیشتر شود تا بتوانید قرآن را صحیح، روان و زیباتر بخوانید. رمزین های سریع پاسخ شامل متن و قرائت آیات در اختیار شما قرار دارد تا با دیدن و شنیدن آن، از صوت زیبای قرآن لذت ببرید و بر مهارت خود در قرائت قرآن بیفزایید.

۳- درک معنا : همچون سال قبل در هر جلسه پس از تمرین قرائت، فعالیت هایی برای آموزش درک معنای قرآن ارائه شده است. این بخش در کلاس درس، در گروه های دو نفره دانش آموزان و زیر نظر و با هدایت دبیر محترم انجام می شود.

۴- خانه های نورانی : این تمرین را در منزل به طور مرتب و با علاقه انجام دهید تا با یاری خدا به تدریج ضمن انس با قرآن کریم بر مهارت خود در قرائت قرآن و فهم معنای عبارات قرآنی بیفزایید.

۵- شناخت قرآن : مسلمانان، از زمان پیامبر(ص) تاکنون همیشه به قرآن عشق و علاقه خاصی داشته اند و هر کسی سعی کرده به شکلی در قالب شعر، هنر، نوشتن کتاب های لغت، تفسیر و ... این علاقه را نشان دهد. در این بخش از کتاب، برای شما مطالب گوناگون و جالبی که نشان دهنده عظمت قرآن و علاقه مسلمانان و حتی غیر مسلمانان به قرآن است، ارائه شده است.

مؤلفان کتاب برای شما توفیق و انس بیشتر با قرآن کریم را آرزو دارند

درس اول

جلسه اول

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خُشْعُونَ ﴿٢﴾
وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ﴿٤﴾

رستگاری در صلاوة است و زکات
اجتناب از لغو و ترک سیئات

فعالیت

آیات ۱ تا ۴ سوره مؤمنون را همراه با رمزینه سریع پاسخ بخوانید و ترجمه آنها را در بخش درک و فهم آیات این درس کامل کنید.

تدبر

- با توجه به آیات، به پرسش‌های زیر پاسخ دهید :
- ۱- شرط رستگاری و موفقیت مؤمنان در زندگی چیست؟
- ۲- نمونه‌هایی از اعمال «لغو» را بیان کنید؛ چرا باید از آنها پرهیز کرد؟

حفظ

چهار آیه اول سوره مؤمنون را از حفظ بخوانید.

۱- «تدبر» یعنی تفکر و اندیشه در یک آیه یا یک عبارت از قرآن کریم. تدبر از یک سو زمینه دریافت نکته‌های دقیق‌تر و ظریف‌تر یک آیه را فراهم می‌کند و از سوی دیگر موجب اثربخیری قلب آدمی از کلام الهی در زندگی می‌شود. تدبر دارای سطوح و مراحل مختلف است. اولین سطح تدبر، با دقت در آیات و معنای آنها قابل دستیابی است. هر درس با یک موضوع و یک یا چند سؤال تدبری آغاز می‌شود. با کمک معلم خود درباره این پرسش‌ها و پاسخ آنها گفت‌وگو کنید.

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یکدیگر بخوانید. سپس از رمزینه سریع پاسخ گوش کرده و با آن زمزمه کنید. آن‌گاه هر دانش‌آموز یک جمله از آیات را برای کلاس بخواند.

سُورَةُ الْمُؤْمِنُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ۱ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خُشِعُونَ ۲
 ۳ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ۴ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ
 ۵ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ۶ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ
 ۷ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ۸ فَمَنِ ابْتَغَىٰ
 ۹ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ۱۰ وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِهِمْ
 ۱۱ وَعَهْدِهِمْ رُءُوفُونَ ۱۲ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ۱۳
 ۱۴ أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ۱۵ الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا
 ۱۶ خَالِدُونَ ۱۷ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ۱۸
 ۱۹ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ۲۰ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ
 ۲۱ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظْمًا
 ۲۲ فَكَسَوْنَا الْعِظْمَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ ۲۳ فَتَبَارَكَ اللَّهُ
 ۲۴ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ۲۵ ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ ۲۶
 ۲۷ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ تُبْعَثُونَ ۲۸

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید. **فروتن، انجام دهنده، بیهوده**

معنا	کلمه	ردیف
روی گردان	مُعْرِض	۴
...	فَاعِل	۵

معنا	کلمه	ردیف
رستگار شد (شدند)	أَفْلَحَ	۱
.... متواضع	خَاشِع	۲
.... سخن و کار بیهوده	لَغْو	۳

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و جمله‌ها را بنویسید.

۱- فِی صَلَاتِهِمْ : ۲- عَنِ اللَّغْوِ :

۳- لِلزَّكَاةِ :

نکته: گاهی کلمه‌ای که در یک جمله قرآنی به صورت جمع آمده، بهتر است در فارسی مفرد معنا شود؛ مانند : فِی صَلَاتِهِمْ خُشِعُونَ در نمازشان خاشع (فروتن) هستند.

تمرین

این دو جمله را معنا کنید.

۲- وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

... و... هستند.

۱- عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ

... هستند.

الف) ترجمه آیات ۱ تا ۵ سورة مؤمنون را کامل کنید. خوب است این آیات را حفظ کنیم و همیشه در زندگی به آنها توجه داشته تا رستگار شویم.

۱- قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ:

۲- الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خُشْعُونَ: هستند.

۳- وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ:

۴- وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ و زکات می دهند.^۱

ب) در صفحه ۳۴۹ قرآن کریم دو عبارت بسیار شبیه به هم آمده است که از دعاهای قرآنی هستند. یکی از آنها را نوشته و معنا کنید. سعی کنید این دعای زیبای قرآنی را حفظ کرده و در قنوت نماز بخوانید.

پیام قرآنی

متن:

ترجمه:

۱- خواندن روزانه قرآن کریم: هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۴۲ تا ۳۴۹ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۳۴۹ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

۱- همان طور که ملاحظه می کنید بهتر است گاهی کلمه ای را که فعل نیست به صورت فعل معنا کنیم؛ مانند:

لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ: برای زکات انجام دهنده هستند. ← زکات (را) می دهند.

جلسه دوم

یادآوری و تمرین وقف بر جمله

برای آسان شدن خواندن متن قرآن، عبارات آن با علائمی تقسیم بندی شده است که عبارت اند از :
 ۱- علامت شماره آیه که در آخر آیه قرار دارد و شایسته است که برای تجدید نفس، بر آن توقف کنیم.
 مانند :

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خُشِعُونَ ﴿٢﴾
 وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ﴿٤﴾

۲- علائم وقف در بین آیاتی که دارای چند جمله بوده و شایسته است که بر آنها نیز توقف کنیم.
 این علائم، حروف ریزی است که بالای کلمات قرآن نوشته شده و پرکاربردترین آنها عبارت اند از :

ط ج ز

مانند : فَكَسَوْنَا الْعِظْمَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ
 وَالطَّيْرُ صَفُتْ كُلُّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ

۳- آیاتی که دارای چند جمله است، ولی علامت وقف ندارد و شایسته است که بر آنها نیز توقف کنیم. در متن آیات کتاب آموزش قرآن، بین این جمله ها مقداری فاصله ایجاد شده تا تشخیص آنها آسان تر شود و معمولاً اول این جمله ها حروفی مانند (و... ف... ثُمَّ...) آمده است.
 مانند :

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظْمًا
 فَكَسَوْنَا الْعِظْمَ لَحْمًا

رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یکدیگر بخوانید. سپس از رمزینه سریع پاسخ گوش کرده و با آن زمزمه کنید. آن گاه هر دانش‌آموز یک جمله از آیات را برای کلاس بخواند.

سُورَةُ النُّورِ

۱ رِجَالٌ لَا تُلْهِيمُهُمْ تِجَارَةً وَلَا بَيْعًا عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ
 ۲ وَآيَتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ
 ۳ وَالْأَبْصَارُ ﴿٢٧﴾ لِيَجْزِيََهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُمُ
 ۴ مِنْ فَضْلِهِ ۚ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٨﴾ وَالَّذِينَ
 ۵ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْآنُ مَاءً
 ۶ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ فَوَفَّاهُ
 ۷ حِسَابَهُ ۚ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٩﴾ أَوْ كَظُلُمٍ فِي بَحْرٍ
 ۸ لُجِّيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ
 ۹ ظُلُمٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكْدِ يَرُهَا
 ۱۰ وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ ﴿٣٠﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ
 ۱۱ يُسَبِّحُ لَهُ مِنْ فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرِ صَفَّتٍ كُلُّ
 ۱۲ قَدِّعَلَمَ صَلَاتِهِ وَتَسْبِيحِهِ ۚ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣١﴾

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

انجام می‌دهند ، دانست

معنا	کلمه	ردیف
....، (در اینجا) می‌داند	عَلِمَ	۴
...	يَفْعَلُونَ	۵
بازگشت (بازگشتن)	مَصِير	۶

معنا	کلمه	ردیف
تسبیح می‌کند	يُسَبِّحُ	۱
هر کس، کسی که، چه کسی	مَنْ	۲
پرنده، پرندگان	طَيْر	۳

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و جمله‌های قرآنی را بنویسید.

۱- يُسَبِّحُ لَهُ :

۲- مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ :

۳- بِمَا يَفْعَلُونَ :

۴- أَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ :

۵- وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ :

۱- بهتر است کلمه «مِنْ» در این ترکیب معنا نشود.

الف) ترجمه این دو آیه شریفه از سوره نور را کامل کنید.

۱- أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ
آباندیدی ... را تسبیح می کند ... و ... است؛

۲- وَالطَّيْرُ صَفَّتٍ: و نیز ... در حالی که در آسمان پرواز می کنند.

۳- كُلُّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ
همه این موجودات راه نیایش و تسبیح خود را می دانند.

۴- وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿۴۱﴾ و ... است ...

۵- وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ و ...

۶- وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿۴۲﴾ و ... است و ... است.

ب) در صفحه ۳۵۳ قرآن کریم خداوند به مردان و زنان مؤمن درباره عفاف و حجاب دستوراتی داده است. آنها را بیابید و یکی را همراه با ترجمه بنویسید.^۱

حجاب و عفاف در قرآن

متن:

ترجمه:

پایام قرآنی

۱- برای ترجمه برخی از کلمه ها و ترکیب های مشکل تر قرآن کریم می توانید از دبیران، والدین و روحانی مسجد محل خود کمک بگیرید. همچنین استفاده از قرآن های دارای ترجمه نیز در این گونه موارد مفید است.

نامه‌ای از یک پدر به فرزند

فرزندم حسن!

قلب نوجوان مانند زمین، آماده پذیرش هر بذری است.
من در تربیت تو شتاب کردم تا تو به دنبال چیزهایی که دیگران آنها را تجربه کرده و تو را از تجربه دوباره آنها بی‌نیاز ساخته‌اند نروی.

فرزندم، من در کردار و رفتار پیشینیان دقت کرده و سرگذشت آنها را مطالعه کردم. قسمت‌های روشن و شیرین زندگی آنها را از دوران تیره و بدبختی آنها شناختم.

من به عنوان پدر، از هر حادثه‌ای که در گذشته پیش آمده است، آنهایی را که زیبا و شیرین بوده است برای تو انتخاب کردم مانند هر پدر مهربانی که نیکی‌ها و خوبی‌ها را برای فرزندش می‌پسندد. من نیز خواستم تو را با آن خوبی‌ها تربیت کنم.

فرزندم! تو در آغاز زندگی هستی. نفسی پاک و سالم داری.
پس! در آغاز راه و در اول تربیت تصمیم گرفتم کتاب خدای
توانا و بزرگ یعنی قرآن کریم را همراه با تفسیر آیات آن به تو
بیاموزم و قوانین اسلام و احکام حلال و حرام را به تو تعلیم
دهم و به چیزی دیگر نپردازم.

پدرت

علی بن ابیطالب^۱

آیا شما می‌توانید بگویید چرا امام علی علیه السلام تربیت فرزند خود را از آموزش قرآن شروع کرده است؟

۱- خواندن روزانه قرآن کریم: هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۵۰ تا ۳۵۵ قرآن

کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۳۵۳ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

خاندانی
نورانی

۱- بخشی از نامه امیرالمؤمنین حضرت علی علیه السلام به فرزندان امام حسن مجتبی علیه السلام در کتاب نهج البلاغه، نامه ۳۱.

درس دوم

جلسه اول

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا
 وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾ وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ
 بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ ۖ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾

باد و خاک و آب و آتش، بنده اند

مولوی

فعالیت

آیات ۴۷ و ۴۸ سوره فرقان را همراه با رمزینه سریع پاسخ بخوانید و ترجمه آنها را در بخش درک و فهم آیات این درس کامل کنید.

مذکر

با توجه به آیات به سؤال‌های زیر پاسخ دهید :

- ۱- خداوند چه نعمت‌هایی را در شب و چه نعمت‌هایی را در روز برای انسان قرار داده است؟
- ۲- چرا خداوند حرکت بادها را بشارت آفرین معرفی می‌کند؟

حفظ

به انتخاب خود یک جمله (پیام قرآنی) از این آیه را از حفظ بخوانید.

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یکدیگر بخوانید. سپس از رمزینه سریع پاسخ گوش کرده و با آن زمزمه کنید. آن گاه هر دانش‌آموز یک جمله از آیات را برای کلاس بخواند.

سُورَةُ الْفُرْقَانِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ
 نَذِيرًا ۝۱ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ
 وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ
 فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا ۝۲ وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ
 شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا
 وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا ۝۳ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
 إِنْ هَذَا إِلَّا إِفْكٌ افْتَرَاهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ
 فَقَدْ جَاءَ وَظُلْمًا وَزُورًا ۝۴ وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۝۵
 فَهِيَ ثَمَلٌ عَلَيْهِ بُكَرَةٌ وَأَصِيلًا ۝۵ قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي
 يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝۶

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

قرآن ، جهانیان ، فرزند ، همتا ، فروفرستاد

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
هشدار دهنده	نَذِير	۵	نازل کرد، ...	نَزَّلَ	۱
...	وَلَدَ	۶	وسیله تشخیص حق از باطل، یکی از نام‌های ...	فُرْقَان	۲
شریک، ...	شَرِيك	۷	می باشد	يَكُونُ	۳
اندازه گیری کرد	قَدَّرَ	۸	، مردم	عَالَمِينَ	۴

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و جمله‌های قرآنی را بنویسید.

۴- شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ :

۵- كُلَّ شَيْءٍ :

۶- فَقَدَّرَهُ :

۱- نَزَّلَ الْفُرْقَانَ :

۲- عَلَى عَبْدِهِ :

۳- لِلْعَالَمِينَ :

همان طور که می دانید «لِ» یعنی «برای»؛ هرگاه این حرف قبل از فعل بیاید به صورت «تا» معنا می شود و تغییر جزئی در معنای فعل ایجاد می شود؛ مانند :

لِ + يَكُونُ (می باشد) ← لَيَكُونَنَّ : تا باشد

اینک ترجمه این ترکیب ها را کامل کنید.

لِ +
 يَعْلَمُ (می داند) ← لَيَعْلَمَنَّ : تا بداند
 يَعْلَمُونَ (...) ← لَيَعْلَمُوا : تا ...
 تَعْقِلُونَ (...) ← لَتَعْقِلُوا : تا ...
 تُؤْمِنُونَ (ایمان می آورید) ← لَتُؤْمِنُوا : تا ...

الف) ترجمه دو آیه اول سورة فرقان را کامل کنید.

۱- تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ

پرخیر است را

۲- لَيَكُونَنَّ لِلْمُؤْمِنِينَ نَذِيرًا

... ..

۳- الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ

... .. و

۴- وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا

و ندارد ...

۵- وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ

و نیست

۶- وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ

و را

۷- فَقَدَّرَهُ تَقْدِيرًا

پس را به طور دقیق و کامل.

ب) در صفحه ۳۵۶ قرآن کریم چند پیام کوتاه و پر معنای قرآن آمده است. در دوره ابتدایی نیز با این پیام‌ها آشنا شده‌اید. یکی از آنها را همراه با معنا بنویسید.

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۵۶ تا ۳۶۱ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۳۵۶ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

خانه‌های
نورانی

جلسه دوم

یادآوری و تمرین تلفظ دو حرف «ح» و «ع»

حرف «ح» به صورت غلیظ با گرفتگی گلو تلفظ می‌شود؛ و در قرائت نماز پرکاربرد است.

مانند: حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ
سُبْحَانَ اللَّهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

حرف «ع» نیز به صورت غلیظ و با فشردگی گلو تلفظ می‌شود؛ و در قرائت نماز پرکاربرد است.

مانند: أَعُوذُ بِاللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ

به قرائت آیات درس گوش دهید و ضمن توجه به صحت قرائت آیات، به نحوه تلفظ دو حروف «ح» و «ع» دقت کنید تا شما نیز به این شیوه، صحیح و زیبا بخوانید.

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یکدیگر بخوانید. سپس از رمزینه سریع پاسخ گوش کرده و با آن زمزمه کنید. آن گاه هر دانش‌آموز یک جمله از آیات را برای کلاس بخواند.

سورة الفرقان

- ۱ اَلَمْ تَرَ اِلٰى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا
- ۲ ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿٤٥﴾ ثُمَّ قَبَضْنَاهُ اِلَيْنَا قَبْضًا
- ۳ يَسِيرًا ﴿٤٦﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ اَلَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ
- ۴ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾ وَهُوَ الَّذِي اَرْسَلَ الرِّيحَ
- ۵ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ ؕ وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾
- ۶ لِنُحْيِيَ بِهِ بَلَدَةً مَيِّتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا اَنْعَامًا
- ۷ وَاَنَاسٍ كَثِيرًا ﴿٤٩﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوا
- ۸ فَابْجَأَ الْكَثَرُ النَّاسِ اِلَّا الْكُفُورًا ﴿٥٠﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا
- ۹ فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ﴿٥١﴾ فَلَا تُطِيعُ الْكَافِرِينَ
- ۱۰ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا ﴿٥٢﴾ وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ
- ۱۱ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ اُجَاهُجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا
- ۱۲ بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا ﴿٥٣﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ
- ۱۳ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا ؕ وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٤﴾

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

بشارت، آب، پوشش، قرارداد، خواب

معنا	کلمه	ردیف
بادها، جمع ریح	رِیَاح	۶
بشارت دهنده، ...	بُشْر، بُشْرٰی	۷
...	ماء	۸
پاک، پاک کننده	طَهْوَر	۹

معنا	کلمه	ردیف
...	جَعَلَ	۱
لباس، ...	لِبَاس	۲
...	نَوْم	۳
آرامش و استراحت	سُبَات	۴
فرستاد	أَرْسَلَ	۵

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و جمله‌های قرآنی را بنویسید.

۱- وَهُوَ الَّذِي : ۲- جَعَلَ لَكُمْ :

۳- أَلَيْلَ لِبَاسًا : ۴- وَالنَّوْمَ سُبَاتًا :

۵- وَجَعَلَ النَّهَارَ : ۶- أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا :

۷- وَ أَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ : ۸- مَاءً طَهُورًا :

الف) ترجمه این دو آیه شریفه از سوره فرقان را کامل کنید.

۱- وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا: و را ...

۲- وَالنَّوْمَ سُبَاتًا: و ... را (برای) ...

۳- وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾ و را (برای) تلاش و زندگی.

۴- وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ و را

۵- بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ ... ، پیش از رحمت خود (باران)

۶- وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾ و را

ب) در دو صفحه آخر سوره فرقان، خداوند ویژگی‌های بندگان خوب خود را برشمرده است. آخرین ویژگی ایشان آن است که از خدا می‌خواهند تا آنها را نمونه، الگو، پیشوا و امام برای متقین قرار دهد. به نظر شما کسی که چنین درخواستی از خدا دارد، باید دوران نوجوانی خود را چگونه بگذراند؟

سوره فرقان ﴿٧٢﴾

وَجَعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا

(پروردگارا) ما را برای اهل تقوا امام و الگو قرار ده.

پایم قرآنی

۱- خواندن روزانه قرآن کریم: هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۶۲ تا ۳۶۶ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۳۶۶ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

درس سوم

جلسه اول

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿٧﴾
 إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ۚ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾
 وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٩﴾

همه عالم جمال طلعت اوست تا که را چشم این نظر باشد
 عدی

فعالیت

آیات ۷ تا ۹ سوره شعراء را همراه با رمزینه سریع پاسخ بخوانید و ترجمه آنها را در بخش درک و فهم آیات این درس کامل کنید.

تذکر

با توجه به آیات، به پرسش زیر پاسخ دهید :
 رویش گیاهان گوناگون و ارزشمند، نشانه چه چیزی است؟

حفظ

به انتخاب خود یک جمله (پیام قرآنی) از این آیات را از حفظ بخوانید.

سُورَةُ الشُّعَرَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طَسَمَ ۝۱ تِلْكَ آيَةُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ۝۲ لَعَلَّكَ بَاخِعٌ
 نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ۝۳ إِنْ نَشَأْ نُزِّلْ عَلَيْهِمْ
 مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خُضَعِينَ ۝۴ وَمَا يَأْتِيهِمْ
 مِنْ ذِكْرِ مِنَ الرَّحْمَنِ مُحَدَّثٍ إِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِضِينَ ۝۵
 فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَنْبَاءٌ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ۝۶
 أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ
 ۝۷ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۝۸
 وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝۹ وَإِذْ نَادَىٰ رَبُّكَ مُوسَىٰ
 أَنْ ائْتِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝۱۰ قَوْمَ فِرْعَوْنَ أَلَا يَتَّقُونَ ۝۱۱
 قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ۝۱۲ وَيَضِيقُ صَدْرِي
 وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي فَأَرْسِلْ إِلَىٰ هَارُونَ ۝۱۳ وَلَهُمْ عَلَىٰ ذَنْبٍ
 فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ۝۱۴ قَالَ كَلَّا فَادْهَبَا بِآيَتِنَا
 إِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَمِعُونَ ۝۱۵ فَآتَا فِرْعَوْنَ فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ
 رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝۱۶ أَنْ أَرْسِلَ مَعَنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ ۝۱۷

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

نبود، آیا، رویانندیم

معنا	کلمه	ردیف
نوع، گونه	زَوْج	۴
نه، نیست	ما	۵
....، نیست	ما كَانَ	۶

معنا	کلمه	ردیف
...	أَ	۱
چقدر، چه بسیار	كَمْ	۲
...	أَنْبَتْنَا	۳

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و جمله‌های قرآنی را بنویسید.

۱- كَمْ أَنْبَتْنَا:

۲- مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ:

۳- إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً:

دو نکته:

۱- گاهی فعل مفرد با توجه به سایر اجزای جمله به صورت جمع معنا می‌شود؛ مانند:

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ: پس سجده کردند فرشتگان جبر، ۳۰

۲- معمولاً در جمله‌هایی که با «إِنَّ» شروع می‌شود حرف تأکید «لَ» نیز می‌آید؛ اما لازم نیست در فارسی این

حرف را نیز معنا کنیم. مانند:

إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَّؤُوفٌ رَحِيمٌ: قطعاً خدا نسبت به مردم بسیار دلسوز و مهربان است. حج، ۶۵

۱- وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ : و ... بیشتر آنها
 ۲- إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً :

فعالیت سوم

الف) ترجمه این آیات از سورة شعراء را کامل کنید.

۱- أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ و ... نگاه و دقت نکردند به ...

۲- كَمْ أَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿٧﴾ (گیاه) ... و مفید.

۳- إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً
 ۴- وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

ب) آخرین آیه صفحه ۳۷۰ قرآن کریم، یک دعای زیبای قرآنی است. با دقت در آیات قبل از آن بیان کنید که این دعا از زبان کدام پیامبر بزرگ خدا در قرآن آمده است. دعا را همراه با ترجمه بنویسید، سعی کنید آن را حفظ کرده و در قنوت نماز بخوانید.

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۶۷ تا ۳۷۱ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۳۷۰ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

جلسه دوم

یادآوری و تمرین تلفظ دو حرف «غ» و «ق»

دو حرف «غ» و «ق» در فارسی، گاه با یکدیگر اشتباه شده و به جای یکدیگر خوانده می‌شوند. در قرائت قرآن و نماز «غ» به صورت نرم و قابل کشش تلفظ می‌شود؛ مانند:

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي

ولی «ق» به صورت محکم و غیر قابل کشش، از ته گلو تلفظ می‌گردد؛ مانند:

قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

بِحَوْلِ اللَّهِ وَقُوَّتِهِ أَقُومُ وَأَقْعُدُ

به قرائت آیات درس گوش دهید و ضمن توجه به صحت قرائت آیات، به نحوه تلفظ «غ» و «ق» دقت کنید تا شما نیز به این شیوه، صحیح و زیبا بخوانید.

سُورَةُ الشُّعَرَاءِ

۱ كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٠٥﴾ إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ نُوحٌ
 ۲ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٠٦﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٠٧﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ
 ۳ وَاطِيعُونَ ﴿١٠٨﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجِرِيَ
 ۴ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٩﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاطِيعُونَ ﴿١١٠﴾ قَالُوا
 ۵ أَنْتُمْ مِنْ لَدُنْكَ وَاتَّبِعَكَ الْإِلَهُ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَنُوحُ
 ۶ كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٢﴾ إِنْ حِسَابُهُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّي لَوْ تَشْعُرُونَ ﴿١١٣﴾
 ۷ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٤﴾ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿١١٥﴾
 ۸ قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَنُوحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ ﴿١١٦﴾
 ۹ قَالَ رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ ﴿١١٧﴾ فَافْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ
 ۱۰ فَتْحًا وَنَجِّنِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾ فَانْجَيْنَاهُ
 ۱۱ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِّ الْمَشْحُونِ ﴿١١٩﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا
 ۱۲ بَعْدَ الْبَاقِينَ ﴿١٢٠﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ
 ۱۳ مُؤْمِنِينَ ﴿١٢١﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٢﴾

درک معنا

جدول زیر را کامل کنید.

فعالیت اول

پیروی کنید، پیامبران، تقوا داشته باشید، تکذیب کرد

معنا	کلمه	ردیف
تقوا پیشه کنید، ...	إِتَّقُوا	۴
اطاعت کنید، ...	أَطِيعُوا	۵
اگر، نه، نیست	إِنْ	۶

معنا	کلمه	ردیف
...، انکار کرد	كَذَّبَ، كَذَّبَتْ	۱
...	مُرْسَلِينَ	۲
تقوا پیشه می کنید، تقوا دارید	تَتَّقُونَ	۳

فعالیت دوم

(الف) به محل ترجمه کلمه بعد از «إِتَّقُوا» در جمله هایی مانند «إِتَّقُوا اللَّهَ: تقوای خدا را پیشه کنید.» توجه کنید. اینک این دو جمله را ترجمه کنید.

۱- إِتَّقُوا رَبَّكُمْ: ۲- وَاتَّقَوْهُ:

(ب) گاهی به جای ضمیر «ی» کسره می آید؛ مانند: أَطِيعُونَ = أَطِيعُونِي = أَطِيعُوا + ن + ی: اطاعت کنید مرا. اینک این دو جمله زیر را ترجمه کنید.

۱- فَاعْبُدُونِ: ۲- وَاتَّقُونِ:

معنای این ترکیب ها و جمله ها را بنویسید.

فعالیت سوم

۱- أَلَا تَتَّقُونَ: ۳- فَاتَّقُوا اللَّهَ:

۲- إِنِّي لَكُمْ: ۴- وَأَطِيعُونَ:

الف) ترجمه این آیات شریفه از سوره شعراء را کامل کنید.

۱- كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٩٥﴾

۲- اِذْ قَالَ لَهُمُ اخُوهُمْ نُوحٌ اَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٩٦﴾

۳- اِنِّیْ لَکُمْ رَسُوْلٌ اَمِیْنٌ ﴿١٩٥﴾

۴- فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاطِيعُوْنَ ﴿١٩٦﴾

ب) با دقت در آیات درس و نیز آیات سوره شعراء متوجه می شوید که همه پیامبران علاوه بر دستور به تقوای الهی، مردم را به موضوع مهم دیگری نیز فرمان داده اند؛ این فرمان را یافته و آیه کوتاه و پرمعنای این دو دستور را همراه با معنا بنویسید.

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۷۲ تا ۳۷۶ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۳۷۳ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا

(حضرت یحیی) با پدر و مادر خود نیک رفتار بود، و زورگویی نافرمان نبود.

سورة مریم

در قرآن بارها احترام به پدر و مادر سفارش شده است. اهمیت نیکی به پدر و مادر به اندازه‌ای است که خداوند این دستور را بلافاصله پس از دستور به اطاعت و عبادت خود آورده است. از اینجا فهمیده می‌شود که تنها حقی که بالاتر و برتر از حق پدر و مادر است حق خداوند است و تنها وقتی می‌توان از دستور پدر و مادر سرپیچی کرد که فرمان آنها برخلاف فرمان خداوند باشد، در غیر این صورت اطاعت از پدر و مادر واجب است.

برخی از سفارش‌های قرآن کریم در مورد احترام به پدر و مادر به شرح زیر است.^۱

- به پدر و مادر احسان و نیکی کنید. **إسراء ۲۳، لقمان ۱۴، نساء ۳۶، عنکبوت ۸، انعام ۱۵۱، أحقاف ۱۵، بقره ۸۳ و ۲۱۵**
- با پدر و مادر با احترام سخن بگویید و کوچک‌ترین کلامی که موجب رنجش آنها شود به زبان نیاورید.

إسراء ۲۳

- آنها را از خود مرانید و آزارشان ندهید. **إسراء ۲۳**
- از آنها تشکر کنید. **لقمان ۱۴**
- از مال خود در حق پدر و مادر انفاق کنید. **بقره ۲۱۵**
- از روی محبت و لطف، بال‌های تواضع خود را در برابر پدر و مادر بگسترانید. **إسراء ۲۳ و ۲۴**
- در دوران پیری از آنها پرستاری کنید. **إسراء ۲۳ و ۲۴**
- از خداوند برای آنان رحمت و مغفرت طلب کنید. **إسراء ۲۳ و ۲۴**
- حضرت عیسی (ع) گفت: خداوند مرا به نیکی به مادرم سفارش کرده است. **مریم ۳۲**

۱- خوب است به این آیات مراجعه کنید.

درس چهارم

جلسه اول

رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ
الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ
وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ
وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ﴿١٩﴾

چون سلیمان، از خدا حاجت بنخواه والدینت را دعا کن هرپگاه

فعالیت

آیه ۱۹ سوره نمل را همراه با رمزینہ سریع پاسخ بخوانید و ترجمہ آن را در بخش درک و فہم آیات این درس کامل کنید.

تذکرہ

با توجہ بہ آیہ بہ سؤال ہای زیر پاسخ دہید:

- ۱- شکر نعمت عقل، زبان، سلامتی و پدر و مادر در چیست؟
- ۲- شرط ورود در جمع بندگان صالح و شایستہ خداوند چیست؟

حفظ

یک پیام از این آیہ را از حفظ بخوانید.

سورة النمل

۱ وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ
 ۲ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾ وَوَرِثَ
 ۳ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عُلِّمْنَا مَنْطِقَ الطَّيْرِ
 ۴ وَآتَيْنَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنْ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾
 ۵ وَحُشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِبِّ وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ
 ۶ فَهُمْ يُوْزَعُونَ ﴿١٧﴾ حَتَّى إِذَا اتَّوَا عَلَى وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ
 ۷ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسْكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ
 ۸ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٨﴾ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِنْ قَوْلِهَا
 ۹ وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ
 ۱۰ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ
 ۱۱ وَادْخُلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ﴿١٩﴾

درک معنا

فعالیت اول

شکر می‌کنم ، عمل می‌کنم

جدول زیر را کامل کنید.

معنا	کلمه	ردیف
نعمت دادی	أَنْعَمْتَ	۴
...	أَعْمَلُ	۵

معنا	کلمه	ردیف
که، اینکه	أَنْ	۱
...	أَشْكُرُ	۲
که، چیزی که، کسی که	الَّتِي	۳

فعالیت دوم

به الگوی زیر و تغییر جزئی که در معنای فعل پیش می‌آید، توجه کنید.

أَنْ + أَعْبُدُ : که + عبادت می‌کنم ← أَنْ أَعْبُدُ : که عبادت کنم
 لِـ + يَعْلَمُونَ : تا + می‌دانند ← لِيَعْلَمُوا : تا بدانند

تمرین

اینک معنای این ترکیب‌ها را کامل کنید.

أَنْ + أَتْلُو : ... + تلاوت می‌کنم ← أَنْ أَتْلُو : ...
 لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ : برای قومی که ... ، لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ : تا آنها ...

فعالیت سوم

معنای این ترکیب‌ها و جمله‌های قرآنی را بنویسید.

- ۱- وَقَالَ رَبِّي :
- ۲- أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ :
- ۳- أَنْعَمْتَ عَلَيَّ :
- ۴- وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ :
- ۵- وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا :
- ۶- بِرَحْمَتِكَ :

۱- رَبِّي = زبَنی : ای پروردگار من، پروردگارا

۲- عَلَيَّ = عَلَيَّ + ی : بر من

الف) ترجمه این جمله‌های قرآنی را از سوره نمل کامل کنید.

۱- وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ

و (حضرت سلیمان) گفت: ... به من الهام کن را،

۲- أَلَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ

.....

۳- وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ

و که آن کار موجب رضایت تو است؛

۴- وَادْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

و وارد کن مرا به کمک ... خودت در (گروه) ... شایسته‌ات.

ب) این کلام زیبا را که به نقل از حضرت سلیمان علیه السلام در صفحه ۳۸۰ قرآن کریم آمده است، ترجمه کنید. به نظر شما این کلام چه نکات قابل توجهی دارد؟ سعی کنید آن را حفظ کرده، در زمان مناسب آن را به کار ببرید.

هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

ترجمه:

یام قرآنی

۱- خواندن روزانه قرآن کریم: هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۷۷ تا ۳۸۱ قرآن

کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۳۸۰ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

خانه‌های
نورانی

جلسه دوم

یادآوری و تمرین تلفظ دو حرف «ص» و «ط»

حرف «ص» به صورت درشت و پر، با تکیه به گلو تلفظ می گردد؛ مانند :

حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

اللَّهُ الصَّمَدُ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

حرف «ط» نیز به صورت درشت و پر، با تکیه به گلو تلفظ می گردد؛ مانند :

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ

به قرائت آیات درس گوش دهید و ضمن توجه به صحت قرائت آیات، به نحوه تلفظ دو حرف «ص» و «ط» دقت کنید تا شما نیز به این شیوه، فصیح و زیبا بخوانید.

سُورَةُ النَّملِ

١ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَىٰ عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَىٰ
 ٢ ۞ اللَّهُ خَيْرٌ مَّا يُشْرِكُونَ ۝ ٥٩
 ٣ وَأَنْزَلَ لَكُم مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً فَانْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ
 ٤ ذَاتِ بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُم لَأَنْ تَنْبِتُوا شَجَرَهَا ۚ ۞ اللَّهُ
 ٥ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُونَ ۝ ٦٠
 ٦ ۞ أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ
 ٧ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ
 ٨ حَاجِزًا ۚ ۞ اللَّهُ مَعَ اللَّهِ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝ ٦١
 ٩ ۞ أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُ لَكُم
 ١٠ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ ۚ ۞ اللَّهُ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ۝ ٦٢
 ١١ ۞ أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيْحَ بُشْرًا بَيْنَ
 ١٢ يَدَيْ رَحْمَتِهِ ۚ ۞ اللَّهُ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ۝ ٦٣
 ١٣ ۞ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۚ
 ١٤ ۞ اللَّهُ مَعَ اللَّهِ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝ ٦٤

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

با ، شریک قرار می دهند ، دریا

معنا	کلمه	ردیف
....، همراه با	مَعَ	۴
برتر است	تَعَالَى	۵
...	يُشْرِكُونَ	۶

معنا	کلمه	ردیف
خشکی، صحرا	بَرّ	۱
...	بَحْر	۲
می فرستد	يُرْسِلُ	۳

فعالیت دوم

معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۴- أَوَّلُهُ مَعَ اللَّهِ :

۱- يَهْدِيكُمْ :

۵- تَعَالَى اللَّهُ :

۲- فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ :

۶- عَمَّا يُشْرِكُونَ :

۳- وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيْحَ :

۱- عَمَّا = عَنْ + ما : از آنچه

الف) ترجمه این آیه از سوره مبارکه نمل را کامل کنید.

۱- اَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ

یا کسی که و ...

۲- وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيَّحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ

و را ... ، پیش از رحمت خود (باران)

۳- اِنَّ لَهُ مَعَ اللَّهِ

!؟

۴- تَعَلَّى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

.....

ب) آخرین آیه صفحه ۳۸۴ قرآن کریم از حرکت کوه‌ها که به نظر ساکن می‌رسند، پرده برداشته است؛ خبری که در زمان نزول قرآن کریم، انسان‌ها و حتی دانشمندان، هیچ آگاهی نسبت به آن نداشتند.

حرکت کوه‌ها

یام قرآنی

وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ

سوره نمل

کوه‌ها را می‌بینی و آنها را ساکن می‌پنداری، در حالی که مانند ابرها در حرکت‌اند.

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۸۲ تا ۳۸۵ قرآن کریم

را بخوانید.

۲- از صفحه ۳۸۴ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

خزانه‌ی نورانی

«ما وقتی بچه بودیم، همه می‌نشستیم و مادرم قرآن می‌خواند؛ خیلی هم قرآن را شیرین و قشنگ می‌خواند. ما بچه‌ها دور مادر جمع می‌شدیم و ایشان به مناسبت آیه‌هایی که می‌خواندند، زندگی پیامبران را برای ما تعریف می‌کردند. خود من، اولین بار، زندگی حضرت موسی، حضرت ابراهیم و بعضی از پیامبران دیگر را از زبان مادرم، هنگام خواندن قرآن شنیدم.»

این خاطره یکی از خاطرات رهبر معظم انقلاب است. ایشان از دوران کودکی و نوجوانی به قرآن کریم و جلسات قرآنی بسیار علاقه‌مند بودند و قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، با تشکیل جلسات قرآنی، جوانان را با قرآن کریم آشنا می‌کردند و خواندن، فهمیدن، تدبر و دقت در معنای آیات و معارف قرآن را به آنها می‌آموختند. مردم مشهد مقدس از جلسات ایشان در مسجد کرامت، خاطرات خوب و به یادماندنی دارند.

در اینجا برخی از خاطرات و سخنان ایشان را برای شما نقل می‌کنیم.

۱- در دوران طاغوت، من در مشهد جلسات تفسیر و درس قرآن داشتم. به جوانانی که می‌آمدند، می‌گفتم هر کدام از شماها یک قرآن همراه داشته باشید؛ اگر در جایی منتظر کاری می‌ایستید و فراغت پیدا می‌کنید، یک

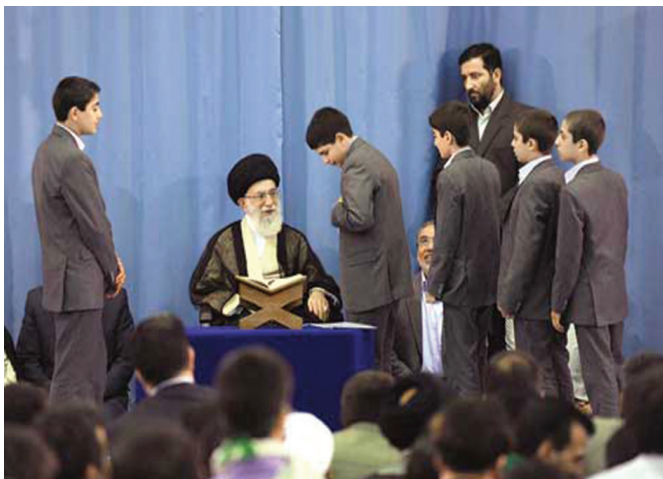
دقیقه، دو دقیقه، پنج دقیقه، نیم ساعت قرآن را باز کنید و به تلاوت آن مشغول شوید تا با این کتاب انس پیدا کنید.

۲- خواندن قرآن، از اول تا آخر یک چیز لازمی است. باید قرآن را از اول تا آخر خواند؛ باز دوباره از اول تا آخر؛ تا همه معارف قرآنی یکجا با ذهن انسان آشنا شود. البته معلمینی لازمند تا برای ما تفسیر کنند و معارف آیات را برای ما بیان کنند.

۳- اول باید قرآن را خوب بخوانید؛ تلاوت را خوب، زیبا و جامع و صحیح بخوانید. دوم معانی و مفاهیم قرآنی را بفهمید و سوم قرآن را حفظ کنید. حفظ قرآن خیلی مهم است شما جوان‌ها به این احتیاج دارید و می‌توانید (این کار را انجام دهید). تکرار آیات قرآنی و انس دائمی با قرآن، به شما فرصت می‌دهد که در قرآن تدبر کنید.

۴- عزیزان من! جوانان پاکدل انقلابی ما! رابطه خود را روز به روز با قرآن بیشتر کنید. قرآن بخوانید و در آن تدبر کنید. دشمن نمی‌خواهد مسلمانان آیات قرآن را مثل عَلم^۱ در دست بگیرند؛ چون قرآن تکلیف‌ها را معین کرده است؛ تکلیف مسلمانان را، تکلیف جهاد را، تکلیف زندگی اسلامی و مرگ اسلامی را. ما باید رابطه‌مان را با قرآن روز به روز مستحکم‌تر کنیم.

۵- هر کدام از شما جوان‌ها که آیه‌ای از قرآن را خوب می‌خوانید، یا بخشی از قرآن را خوب حفظ می‌کنید یا با مفهومی از مفاهیم قرآن آشنا می‌شوید، بنده با همه وجود در مقابل پروردگار شکر و سپاس می‌کنم و می‌گویم «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ».

درس پنجم

جلسه اول

وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ
وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ﴿٥﴾

ای وارث پیمبر و قرآن و دین، بیا

غلام ضايع سازگار

فعالیت

آیه ۵ سوره قصص را همراه با رمزینه سریع پاسخ بخوانید و ترجمه آن را در بخش درک و فهم آیات این درس کامل کنید.

تذکر

با توجه به آیه به سؤال زیر پاسخ دهید :
اراده و خواست خداوند در مورد مستضعفان زمین چیست؟

حفظ

این آیه را از حفظ بخوانید.

سورة القصص

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طَسَمَ ﴿١﴾ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾ تَتْلُوا عَلَيْكَ

مِنْ نَبَاٍ مُّوسَىٰ وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣﴾

إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيْعًا

يَسْتَضِعُّ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ يُذَبِّحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِ

نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٤﴾ وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ

عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُّوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً

وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ﴿٥﴾ وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ

وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا

يَحْذَرُونَ ﴿٦﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا

خِفَتْ عَلَيْهِ فَالْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي

إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكَ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧﴾

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

امامان ، وارثان ، پیشوایان ، قرار می دهیم ، خبر

معنا	کلمه	ردیف
...	نَجْعَلُ	۴
... ، ... جمعِ امام	أَيُّمَّة	۵
جانشینان، ...	وَارِثِينَ	۶

معنا	کلمه	ردیف
تلاوت می کنیم، می خوانیم	نَتْلُوا	۱
... ، جمع: اَنبَاء	نَبَأًا	۲
می خواهیم	نُرِيدُ	۳

فعالیت دوم

معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱- نَتْلُوا عَلَيْكَ :

۲- مِنْ نَبَاِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ :

۳- عَلَى الَّذِينَ :

۴- وَنَجْعَلُهُمْ أَئِمَّةً :

۵- وَنَجْعَلُهُمُ الْوَرِثِينَ :

الف) ترجمه دو آیه از آیات آغازین سوره قصص را کامل کنید.

۱- نَتْلُوا عَلَيْكَ مِنْ نَبَأِ مُوسَىٰ وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ

۲- لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

۳- وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ
و ... منت گذاریم بر مستضعفان ...

۴- وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً

۵- وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ

ب) در صفحه ۳۸۸ قرآن کریم، داستان رسیدن حضرت موسی (علیه السلام) به شهر «مَدین» آمده است. وقتی حضرت موسی به این شهر رسید از شدت خستگی به سایه درختی پناه برد. او در آن شهر هیچ کس و هیچ چیزی نداشت؛ اما خدا را از یاد نبرد و چنین دعا کرد:

دعای حضرت موسی (ع)

رَبِّ اِنِّی لِمَا اَنْزَلْتَ اِلَیَّ مِنْ خَیْرِ فَقِیْرٌ

سوره قصص

پروردگارا، هر خیر و نیکی بر من فرستی، به آن نیازمندم.

یام قرآنی

چه خوب است این دعای زیبا و پر معنا را با توجه به معنای آن حفظ کنیم و در قنوت نماز خود بخوانیم.

۱- خواندن روزانه قرآن کریم: هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۸۵ تا ۳۹۰ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۳۸۸ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

۱- این شهر در ساحل شمال شرقی دریای سرخ قرار دارد.

جلسه دوم

یادآوری و تمرین تلفظ دو حرف «ذ» و «ث»

حرف «ث» به صورت نوک زبانی و قرار دادن زبان بین دندان، تلفظ می گردد؛ مانند :

أَلْهَآكُمُ التَّكَاثُرُ

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ

ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ

حرف «ذ» نیز به صورت نوک زبانی و قراردادن زبان بین دندان تلفظ می گردد؛ مانند :

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ

بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ

وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

به قرائت آیات درس گوش دهید و ضمن توجه به صحت قرائت آیات، به نحوه تلفظ «ث» و «ذ» دقت کنید تا شما نیز به این شیوه، فصیح و زیبا بخوانید.

سورة القصص

۱ اِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَىٰ فَبَغَىٰ عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ
 ۲ مِنَ الْكُنُوزِ مَا اِنْ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوتُوا بِالْعُصْبَةِ اُولِی الْقُوَّةِ
 ۳ اِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ اِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿٧٦﴾
 ۴ وَابْتَغَ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ
 ۵ مِنَ الدُّنْيَا وَآحْسِنْ كَمَا آحْسَنَ اللَّهُ اِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفُسَادَ
 ۶ فِی الْاَرْضِ اِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٧٧﴾ قَالَ اِنَّمَا
 ۷ اُوتِيتُهُ عَلٰی عِلْمٍ عِنْدِي اَوْ لَمْ يَعْلَمْ اِنَّ اللَّهَ قَدْ اَهْلَكَ
 ۸ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ اَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَّ اَكْثَرُ
 ۹ جَمْعًا وَلَا يُسْئَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٧٨﴾ فَخَرَجَ
 ۱۰ عَلٰی قَوْمِهِ فِی زِينَتِهِ قَالَ الَّذِیْنَ يُرِيدُونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا
 ۱۱ يٰلَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَا اُوْتِيَ قَارُونُ اِنَّهٗ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٧٩﴾
 ۱۲ وَقَالَ الَّذِیْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ
 ۱۳ لِمَنْ اٰمَنَ وَعَمِلَ صٰلِحًا وَلَا يُلْقٰهَا اِلَّا الصّٰبِرُونَ ﴿٨٠﴾

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

دوست دارد ، نیکی کرد ، خرابکاران ، تباهی

معنا	کلمه	ردیف
فساد ، ...	فَسَاد	۴
...	يُحِبُّ	۵
مفسدان ، ...	مُفْسِدِينَ	۶

معنا	کلمه	ردیف
نیکی کن	أَحْسِن	۱
همان طور که	كَمَا	۲
... ، نیکو ساخت	أَحْسَنَ	۳

فعالیت دوم

معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱- وَ أَحْسِن :

۲- كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ :

۳- إِنَّ اللَّهَ :

۴- لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ :

۵- وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفَسَادَ :

الف) ترجمه این آیه زیبا و پر معنای سوره قصص را کامل کنید.

۱- وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ

و طلب کن در آنچه داده است به تو ... ، خانه ... را،

۲- وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا

و فراموش مکن بهره خود را

۳- وَ أَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ

و و

۴- وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ

و هرگز طلب مکن را

۵- إِنْ اللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ

.....

ب) در صفحه ۳۹۴ قرآن کریم چند پیام قرآنی زیبا آمده است. یکی از آنها را انتخاب کرده و معنا کنید.

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۹۱ تا ۳۹۶ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۳۹۴ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ
كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا
وَإِنْ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ
لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

معبودهای باطل، چون تار عنکبوت اند بایک نسیم ایمان، معدوم و بی ثبوت اند

فعالیت

آیه ۴۱ سوره عنکبوت را همراه با رمزینه سریع پاسخ بخوانید و ترجمه آن را در بخش درک و فهم آیات این درس کامل کنید.

تذکر

- با توجه به آیه به سؤال‌های زیر پاسخ دهید :
- ۱- چرا خانه و خانواده عنکبوت، سست بنیان است؟
 - ۲- این مثال درباره چه کسانی به کار می‌رود؛ چرا؟

حفظ

به انتخاب خود یک جمله (پیام قرآنی) از این آیه را از حفظ بخوانید.

سُورَةُ الْعَنْكَبُوتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ اَلَمْ ۱ أَحْسَبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا
 ۲ وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ۲ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
 ۳ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ۳
 ۴ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا ۴ سَاءَ
 ۵ مَا يَحْكُمُونَ ۴ مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ
 ۶ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۵ وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ
 ۷ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ۶ وَالَّذِينَ آمَنُوا
 ۸ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ
 ۹ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ۷ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ
 ۱۰ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ
 ۱۱ فَلَا تُطِعْهُمَا ۷ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۸

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

ایمان آوردیم، بی نیاز، جهاد و تلاش می کند

معنا	کلمه	ردیف
...	يُجَاهِدُ	۴
خود، جان، جمع: أَنْفُس	نَفْس	۵
...	غَنِيَ	۶

معنا	کلمه	ردیف
گمان کرد	حَسِبَ	۱
...	آمَنَّا	۲
جهاد و تلاش کرد	جَاهَدَ	۳

فعالیت دوم

این ترکیب ها را مانند نمونه کامل کنید.

هُمْ ← أَنْفُسُهُمْ : خودشان
 كُمْ ← : ...
 نَا ← : ...

ه ← نَفْسُهُ : خودش
 هَا ← : ...
 كَ ← : ...
 ي ← : ...

فعالیت سوم

معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۴- يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ :

۱- أَحَسِبَ النَّاسُ :

۵- إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ :

۲- أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا :

۶- عَنِ الْعُلَمَاءِ :

۳- وَمَنْ جَاهَدَ :

۲- لِنَفْسِهِ = لِ + نَفْس + ه : برای (به نفع) خودش

۱- أَنْ + يَقُولُونَ ← أَنْ يَقُولُوا : که بگویند

الف) ترجمه این دو آیه از آیات آغازین سوره عنکبوت را کامل کنید.

۱- أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا

... .. که (به حال خود) رها می شوند،

۲- أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ﴿٢﴾

وقتی که و ... آزمایش نمی شوند؟!

۳- وَمَنْ جُهِدَ فَإِنَّمَا يُجِهِدُ لِنَفْسِهِ

و

۴- إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾

.....

ب) قرآن کریم ما را به گردش در زمین برای آموختن مسائل گوناگون و نیز عبرت و پند گرفتن از سرگذشت امت های مختلف، سفارش می کند. یکی از این آیات زیبا و پرمعنا در صفحه ۳۹۸ قرآن کریم آمده است. قسمت ابتدای آیه را به عنوان پیام انتخاب و معنا کنید.

آفرینش و قدرت خدا

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۹۶ تا ۴۰۰ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۳۹۸ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

خانه های نورانی

جلسه دوم

یادآوری و تمرین تلفظ دو حرف «ظ» و «ض»

حرف «ظ» مثل «ذ» به صورت نوک زبانی، ولی درشت و پر، تلفظ می شود؛ مانند :

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ

فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا

يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ

حرف «ض» مثل «ظ» به صورت نوک زبانی و درشت، ولی محکم تلفظ می گردد؛ مانند :

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ

وَلَا الضَّالِّينَ

الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ

إِرْحَمْ عَبْدَكَ الضَّعِيفَ

به قرائت آیات درس گوش دهید و ضمن توجه به صحت قرائت آیات، به نحوه تلفظ «ظ» و «ض» دقت کنید؛ تا شما نیز به این شیوه، فصیح و زیبا بخوانید.

سُورَةُ الْعَنْكَبُوتِ

۱ مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ
 ۲ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ
 ۳ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُدْعُونَ مِنْ دُونِهِ
 ۴ مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤٢﴾ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا
 ۵ لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعُلَمَاءُ ﴿٤٣﴾ خَلَقَ اللَّهُ السَّمُوتِ
 ۶ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾
 ۷ أَتُلُّ مَا وَحَىٰ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ
 ۸ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ
 ۹ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَا تُجَادِلُوا
 ۱۰ أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا
 ۱۱ مِنْهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا بِالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَأُنْزِلَ إِلَيْكُمْ
 ۱۲ وَالْهُنَا وَالْهُكُمْ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٤٦﴾

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

دوستان ، مَثَل ، گرفت

معنا	کلمه	ردیف
مانند	كَ	۵
...	إِتَّخَذَ، إِتَّخَذَتْ	۶
اگر، ای کاش	لَوْ	۷
می دانستند	كَانُوا يَعْلَمُونَ	۸

معنا	کلمه	ردیف
....، داستان	مَثَل	۱
گرفتند	إِتَّخَذُوا	۲
به جای، غیر از	مِنْ دُونِ	۳
سرپرستان، ... جمع ولی	أَوْلِيَاءَ	۴

فعالیت دوم

معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱- مَثَلُ الَّذِينَ :

۲- إِتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ :

۳- كَمَثَلِ الْعَنَكَبُوتِ :

۴- إِتَّخَذَتْ بَيْتًا :

۵- لَبِئْسَ الْعَنَكَبُوتِ :

الف) ترجمه این آیه از سوره عنکبوت را کامل کنید.

۱- مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ

۲- كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا

... است که ... ای

۳- وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ

و ... سست‌ترین ... ، ... است؛

۴- لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

ب) آخرین آیه سوره عنکبوت یکی از زیباترین و امیدبخش‌ترین آیات قرآن کریم است؛ این آیه و معنای آن را بنویسید و خوب است آن را حفظ کنید.

سایم قرآنی

متن :

ترجمه :

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۰۱ تا ۴۰۴ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۴۰۳ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

جایگاه زن در قرآن

توجه به مقام زن در قرآن کریم از آن رو اهمیت دارد که قرآن چنین حقایقی را زمانی درباره زنان بیان داشته که کاملاً با افکار آن دوران متفاوت بوده است. این مطالب به خوبی نشان می دهد که آنچه در قرآن آمده ریشه در علم الهی دارد و منطبق بر فطرت الهی و ثابت انسان است.

مقام زن در قرآن^۱

- ۱- جامعه از زن و مرد تشکیل یافته است. **حجرات ۱۳**
- ۲- ملاک برتری تقوای الهی است نه مرد یا زن بودن. **حجرات ۱۳**
- ۳- زن و مرد از فطرت یکسان انسانی برخوردارند. **روم ۳۰**
- ۴- ارزش کار زن و مرد یکسان است. **آل عمران ۱۹۵**
- ۵- زن و مرد هر دو مکلف و مسئول اند. **نساء ۱۲۴**
- ۶- وعده برخوردار شدن از سعادت کامل و بهشت به هر دو داده شده است. **نحل ۹۷- مؤمن ۴۰**
- ۷- زن استقلال اقتصادی دارد. **نساء ۳۲**
- ۸- زن همه جا در القاب و مزایای انسانی و ایمانی و کسب فضیلت و پاداش های اخروی، هم پایه مرد است. **احزاب ۳۵- حدید ۱۲ و ۱۸**
- ۹- وظیفه مهم نظارت همگانی در جامعه (امر به معروف و نهی از منکر) هم بر عهده مرد و هم بر عهده زن است. **توبه ۷۱**
- ۱۰- احترام به دختر در قرآن تأکید شده است. **نحل ۵۸ و ۵۹**
- ۱۱- قرآن، بیشتر زحمات مادران را به فرزندان یادآوری کرده است. **لقمان ۱۴**
- ۱۲- قرآن مردان را به معاشرت نیکو با زنان موظف می کند. **نساء ۱۹**

۱- برگرفته از کتاب «گذری بر قرآن» تألیف جعفر شیخ الاسلامی.

وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾
يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غٰفِلُونَ ﴿٧﴾

هر روزِ عمرِ مشق کن این شعر ناب را فردایِ مرگ، اول صبح قیامت است

فعالیت

آیات ۶ و ۷ سوره روم را همراه با رمزیننه سریع پاسخ بخوانید و ترجمه آنها را در بخش درک و فهم آیات این درس کامل کنید.

تذکر

با توجه به آیات به پرسش زیر پاسخ دهید :
چه عاملی موجب غفلت از آخرت می شود؟

حفظ

به انتخاب خود یک جمله (پیام قرآنی) از این آیه را از حفظ بخوانید.

سُورَةُ الرُّومِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ اَلَمْ ۱ غَلَبَتِ الرُّومُ ۲ فِي اَدْنَى الْاَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ
 ۲ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ ۳ فِي بَضْعِ سِنِينَ لِلّٰهِ اَمْرٌ مِنْ قَبْلُ
 ۳ وَمِنْ بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ ۴ بِنَصْرِ اللَّهِ
 ۴ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ ۵ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۵ وَعَدَ اللَّهُ
 ۵ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۶
 ۶ يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ
 ۷ غٰفِلُونَ ۷ اَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِيْ اَنْفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمٰوٰتِ
 ۸ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا اِلَّا بِالْحَقِّ وَاَجَلٍ مُّسَمًّى ۹ وَاِنَّ
 ۹ كَثِيْرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ لَكٰفِرُونَ ۸ اَوَلَمْ يَسِيرُوا
 ۱۰ فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عٰقِبَةُ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ
 ۱۱ كَانُوا اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَّاَنۡشَارُوا الْاَرْضَ وَّعَمَرُوْهَا
 ۱۲ اَكْثَرِمِمَّا عَمَرُوْهَا وَجَآءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنٰتِ
 ۱۳ فَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوْا اَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُوْنَ ۹

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

زندگی، ظاهری، افراد غافل

معنا	کلمه	ردیف
تَخَلَّفَ نمی‌کند، خلاف نمی‌کند	لَا يُخَلِّفُ	۱
...	ظَاهِرًا	۲
حیات، ...	حَيَاةَ	۳
...، افراد بی‌توجه	غَافِلُونَ	۴

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و جمله‌های قرآنی را بنویسید.

۱- وَعَدَ اللَّهُ : ۵- وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ :

۲- لَا يُخَلِّفُ اللَّهُ وَعْدَهُ : ۶- هُمْ غَافِلُونَ :

۳- وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ : ۷- وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ :

۴- لَا يَعْلَمُونَ : ۸- عَمَّا تَعْمَلُونَ :

۱- گاهی در جمله‌های منفی، حرف «پ» می‌آید و معنای جمله را تأکید می‌کند؛ اما این حرف در فارسی معنا نمی‌شود.

۲- عَمَّا = عن + ما : از آنچه

الف) ترجمه این جمله‌ها و آیات قرآنی از سوره روم را کامل کنید.

۱- وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ

۲- وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

۳- يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

۴- وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غٰفِلُونَ

۵- ... فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ ...

ب) آیه‌ای در صفحه ۴۰۶ قرآن کریم، آفرینش آسمان‌ها و زمین و گوناگونی زبان‌ها و رنگ‌های آدمیان را از آیات الهی برشمرده است. این آیه را همراه با ترجمه بنویسید. به نظر شما چرا چنین پدیده‌هایی از آیات الهی است؟

زبان‌ها و رنگ‌های گوناگون

یام قرآنی

متن :

ترجمه :

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۰۴ تا ۴۱۰ قرآن کریم

را بخوانید.

۲- از صفحه ۴۰۶ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

خازن‌های نورانی

۱- تکرار ضمیر گاهی برای تأکید معنای جمله است و می‌توان آن را در فارسی ترجمه نکرد.

جلسه دوم

قرائت نماز

با توجه به ضرورت صحت قرائت نماز، اذکار و جمله‌های نماز را از رمزینه سریع پاسخ گوش کنید و با پیروی از آن، شما نیز هر جمله را با دقت صحیح بخوانید. به‌ویژه حروف خاصی که با رنگ قرمز نوشته شده است.

تکبیر

اللَّهُ أَكْبَرُ

ذکر بعد از رکوع

سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ

استعاذه

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

ذکر سجده

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ

سورة حمد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

استغفار

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

ذکر برخاستن

بِحَوْلِ اللَّهِ وَقُوَّتِهِ أَقُومُ وَأَقْعُدُ

دُعای قنوت

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً

وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً

وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

تسبیحات اربعه

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ

وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

سورة توحید

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

اللَّهُ الصَّمَدُ

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

تَشَهُد

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ

وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

سلام

الْسَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

الْسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ

الْسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

ذکر رکوع

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ

سُورَةُ لُقْمَانَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ اَلَمْ ۞ تِلْكَ آيَةُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ۞ ۲ هُدًى وَرَحْمَةً
 ۳ لِلْمُحْسِنِينَ ۞ ۴ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
 ۵ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۞ ۶ أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ
 ۷ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۞ ۸ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي
 ۹ لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا
 ۱۰ هُزُوًا ۚ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ۞ ۱۱ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا
 ۱۲ وَلَّىٰ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ فِي أُذُنَيْهِ وَقْرًا
 ۱۳ فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ۞ ۱۴ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 ۱۵ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ۞ ۱۶ خَالِدِينَ فِيهَا ۚ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا
 ۱۷ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۞ ۱۸ خَلَقَ السَّمُوتَ بِغَيْرِ عَمَدٍ
 ۱۹ تَرَوْنَهَا ۚ وَالْقِيَٰمُ فِي الْأَرْضِ رَوَاسٍ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا
 ۲۰ مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ ۚ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا
 ۲۱ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ۞ ۲۲ هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا
 ۲۳ خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ ۚ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۞ ۲۴

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

اقامه می کنند، حکمت آموز، یقین دارند

معنا	کلمه	ردیف
این، آن	تِلْكَ	۱
...	حَكِيم	۲
....، برپا می کنند	يُقِيمُونَ	۳
می پردازند	يُؤْتُونَ	۴
...	يُوقِنُونَ	۵

فعالیت دوم

معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱- آيَةُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ :

۲- يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ :

۳- وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ :

۴- هُمْ يُوقِنُونَ :

الف) آیات ۱ تا ۵ سورة لقمان را معنا کنید.

۱- اَلَمْ- تِلْكَ آيَةُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ

الف لام میم

۲- هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ

.....

۳- الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ

.....

۴- وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ

و

ب) در صفحه ۴۱۲ قرآن کریم پندهای جناب لقمان به فرزندش آمده است. این آیات، نکات و پیام‌های قرآنی بسیار زیبا و مهمی دارد. یکی از این پیام‌ها را انتخاب کرده و همراه با معنا بنویسید.

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۱۱ تا ۴۱۷ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۴۱۲ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

چگونه مسلمان شدم؟

دوران کودکی و نوجوانی من، دورانی پر فعالیت و پرفراز و نشیب بود. تحرک و جنب و جوش زیادی داشتم. به نظر خودم تحرک و بی‌قراری من بیشتر ناشی از یک حس حقیقت‌جویی بود، احساسی که مرا وادار می‌کرد همیشه به دنبال واقعیت بگردم و در زندگی فردی صادق باشم. در همان دوران تحصیل سفرهای زیادی به کشورهای اروپایی داشتم به طوری که تقریباً تمام اروپا را گشتم.

من به عنوان یک آلمانی دوستان زیادی داشتم که برخی از آنها مسلمان بودند. بعد از دریافت دیپلم برای ادامه تحصیل عازم

ایتالیا شدم. تصمیم گرفتم که به تحصیل زبان عربی بپردازم و در دانشگاه رم در رشته شرق‌شناسی ثبت نام کردم. با شروع درس‌های رشته زبان عربی صفحه جدیدی در زندگی من باز شد. از آنجایی که با یادگیری زبان عربی طبیعتاً با کتاب آسمانی مسلمانان قرآن کریم نیز آشنا شدم و برخی از دستورات آن را مطالعه کردم، متوجه شدم که اسلام خیلی کامل‌تر از آن چیزی بود که من تا به حال می‌پنداشتم، به همین خاطر سعی کردم تا آنجایی که می‌توانستم بیشتر بخوانم و تحقیق کنم؛ خصوصاً سعی کردم از نویسندگان مسلمان کتاب‌هایی به دست بیاورم. مطالعات من هر روز عمیق‌تر می‌شد و در همین حین نیز رابطه‌ام با مسلمانانی که به دین خودشان عمل می‌کردند بیشتر شد. تا اینکه یک زمان احساس کردم که دیگر به لحاظ قلبی مسلمان شده‌ام. اما خود را گول می‌زدم که این‌طور نیست. البته برایم کاملاً اثبات شده بود که اسلام دین واقعی است اما از اینکه اقرار به مسلمان بودن خویش کنم کمی ترس داشتم. بیشتر از همه اطمینان نداشتم که آیا طاقت گرفتن روزه را دارم یا نه؟ همچنین آیا شهادت لازم برای پوشیدن لباس و حجاب اسلامی را دارم یا نه؟

این دوران مصادف بود با ماه رمضان، با خود گفتم فرصتی است برای اینکه خودم را آزمایش کنم که آیا می‌توانم روزه بگیرم یا نه؟ و بدین ترتیب بود که درست در روز سوم ماه مبارک رمضان مسلمان شدم و به دین اسلام گرویدم و خدا را شاهد می‌گیرم که از آن روز به بعد حتی یک لحظه نیز از این عمل خود احساس پشیمانی نکرده‌ام. البته اضافه کنم که تا آن روز هنوز نمی‌دانستم که غربی‌های غیرمسلمان چقدر از اسلام دور هستند، در همان روز اول مسلمان شدنم، عده‌ای از دوستانم را از دست دادم و یک مدت برای آنان حکم دیوانه داشتم.

بعد از آن با یک مسلمان مؤمن ازدواج کردم و در این حالت بود که اطرافیانم تا اندازه‌ای تغییرات مرا پذیرفتند، شاید هم موفقیت‌های چشمگیر دانشگاهی‌ام در این امر بی‌تأثیر نبود، من به یاری خدا تمامی دوران تحصیل را با نمرات عالی سپری کردم. دکترای خویش را از دانشگاه رم گرفتم. البته همسر من در این مسئله خیلی مرا یاری داد. در این میان مشکلات گذشته تا حدودی برطرف شده است و اطرافیان مرا به عنوان یک مسلمان پذیرفته‌اند. خانواده‌ام در آلمان برای اولین بار شاهد بودند که یک مرد مسلمان چقدر بیش از یک مرد غیرمسلمان به همسر خویش کمک می‌کند و یاور همسر خویش است و اینکه یک زن مسلمان به مراتب از یک زن غیرمسلمان از احترام و حقوق بیشتری برخوردار است.^۱

هدی (دورتا) ۱۹۹۲ ایتالیا

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ

و هر زمان آیتی را که بر پیامبر (اسلام) نازل شده بشنوند،

تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ

چشم‌های آنها را می‌بینی که (از شوق) اشک می‌ریزد، به خاطر حقیقتی که دریافته‌اند،

يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ

آنها می‌گویند: پروردگارا! ایمان آوردیم؛ پس ما را با گواهان بنویس.

سورة مائدة

۱- به نقل از کتاب رستاخیزی در تاریکی، تألیف سوسن صفاوردی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝۱ وَاتَّبِعْ مَا يوحىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ۝۲ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ
وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ۝۳

را هر و کر صد هنر دارد، توکل بایش

حافظ

فعالیت

آیات ۲ و ۳ سوره احزاب را همراه با رمزینه سریع پاسخ بخوانید و ترجمه آنها را در بخش درک و فهم آیات این درس کامل کنید.

مذکر

با توجه به آیات به سؤال‌های زیر پاسخ دهید :

- ۱- سه مصداق و نمونه مهم تقوا در آیات مطرح شده چیست؟
- ۲- در چه صورت از همراهی و پیروی از منافقین و کفار مصون می‌مانیم؟

حفظ

آیه سوم را از حفظ بخوانید.

سورة الاحزاب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١﴾ وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ
مِنْ رَبِّكَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٢﴾ وَتَوَكَّلْ
عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٣﴾ مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ
مِنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ ﴿٤﴾ وَمَا جَعَلَ أَزْوَاجَكُمُ اللَّائِي
تُظَاهِرُونَ مِنْهُنَّ أُمَّهَاتِكُمْ وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ
ذَلِكَ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ
وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ ﴿٥﴾ أَدْعَوْهُمْ لِأُبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ
عِنْدَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ
وَمَوْلَاكُمْ ﴿٦﴾ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ
وَلَكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧﴾

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

آگاه، پیامبر، تبعیت کن، پیروی نکن

معنا	کلمه	ردیف
...، پیروی کن	إِتَّبِعْ	۵
...، با خبر	خَبِير	۶
مدافع و پشتیبان	وَكِيل	۷

معنا	کلمه	ردیف
...	نَبِیِّ	۱
پیامبر اکرم (ص)	النَّبِیِّ	۲
تقوا پیشه کن	إِتَّقِ	۳
اطاعت نکن، ...	لَا تُطِيعْ	۴

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و جمله‌های قرآنی را بنویسید.

۱- یَا أَيُّهَا النَّبِيُّ :

۲- إِتَّقِ اللَّهَ :

۳- عَلِيمًا حَكِيمًا :

۴- وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ :

۱- هرگاه کلمه «حَکِیم» برای خدا به کار رود، می‌توان آن را به همان صورت «حَکِیم» معنا کرد. حکیم کسی است که همه کارهای او از روی حکمت، دانایی و درستی انجام می‌شود.

الف) آیات ۱ تا ۳ سورة احزاب را معنا کنید.

۱- يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ :

۲- وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ :

۳- إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١﴾ :

۴- وَاتَّبِعْ مَا يُوْحٰى إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ :

۵- إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٢﴾ :

۶- وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ :

۷- وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٣﴾ : و کافی است خدا برای (بودن).

ب) در آخرین آیه صفحه ۴۲۲ قرآن کریم، خداوند ویژگی‌های مردان و زنان مسلمان را برشمرده است و آن‌گاه آنها را به آموزش و پاداشی بزرگ نوید داده است. کسب کدام یک از این صفات را برای خود مهم‌تر و باارزش‌تر می‌دانید. آنها را همراه با معنا بنویسید.

ویژگی‌هایی از مؤمنان

متن :

ترجمه :

سَامِ قَرَّانِی

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۱۸ تا ۴۲۲ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۴۲۲ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

خازن‌های نورانی

سورة الاحزاب

۱ یَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ﴿٤١﴾
 ۲ وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٤٢﴾ هُوَ الَّذِي يُصَلِّيْ عَلَيْكُمْ
 ۳ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ
 ۴ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٣﴾ تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ
 ۵ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٤﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ
 ۶ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾ وَدَاعِيَا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ
 ۷ وَسِرَاجًا مُّنِيرًا ﴿٤٦﴾ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَن لَّهُمْ مِنَ اللَّهِ
 ۸ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٤٧﴾ وَلَا تَطْعِ الْكُفْرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ
 ۹ وَدَعْ أَذُنَهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٤٨﴾
 ۱۰ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ
 ۱۱ مِن قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ
 ۱۲ تَعْتَدُونَهَا فَمَتَّعُوهُنَّ وَسَرَّحُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٤٩﴾

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

دعوت کننده، گواه، بشارت دهنده، چراغ

معنا	کلمه	ردیف
...	سِرَاج	۵
روشنی بخش	مُنِير	۶
بشارت بده	بَشِير	۷

معنا	کلمه	ردیف
فرستادیم	أَرْسَلْنَا	۱
شاهد، ...	شَاهِد	۲
...، مژده دهنده	مُبَشِّر	۳
...	دَاعِي	۴

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و جمله‌های قرآنی را بنویسید.

۱- إِنْأَ أَرْسَلْنَاكَ : ۴- وَ سِرَاجًا مُنِيرًا :

۲- شَاهِدًا وَ مُبَشِّرًا وَ نَذِيرًا : ۵- وَ بَشِيرًا لِّلْمُؤْمِنِينَ :

۳- وَ دَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ : ۶- فَضْلًا كَبِيرًا :

۱- إِنْ + نا = إِنْأَنا، إِنْأَ : قطعاً ما

الف) آیات ۴۵ تا ۴۷ سورة احزاب را که در بزرگی و عظمت پیامبر اکرم (ص) است معنا کنید.

۱- **يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا** ﴿۴۵﴾

۲- **وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ، وَسِرَاجًا مُنِيرًا** ﴿۴۶﴾

۳- **وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بَأَنَّ لَهُم مِّنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا** ﴿۴۷﴾

ب) در آیه ۴۰ سورة احزاب، خداوند به ما می آموزد که پیامبر بزرگ اسلام را با چه نام و صفتی بنامیم، این نام ها را شناسایی کنید و همراه با معنای آنها بنویسید. این دو صفت چه نکته مهمی را درباره پیامبر اعظم و دین اسلام روشن می سازد؟

پیامبر بزرگ اسلام

متن :

ترجمه :

یام قرآنی

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۲۳ تا ۴۲۷ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۴۲۳ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

شهریار پرهیزگار

استاد شهریار پرهیزگاریکی از حافظان و قاریان ممتاز کشورمان است که شهرتی جهانی دارد. او کلّ قرآن کریم را به صورت ترتیل تلاوت کرده است؛ این ترتیل معمولاً از صدا و سیما به مناسبت های مختلف پخش می شود. در اینجا گزیده ای از شرح حال این حافظ و قاری موفق قرآن را، به قلم خود ایشان می خوانیم.

من در سال ۱۳۴۳ در تهران متولد شدم. از ده سالگی در جلسات قرآن شرکت می کردم یادگیری قرآن را ابتدا با روخوانی و سپس با قرائت ادامه دادم، به پیشنهاد پدرم همزمان با شرکت در جلسات قرائت، حفظ قرآن را نیز شروع کردم. حفظ قرآن

آن قدر برای من لذت بخش بود که با لطف خدا در مدت سه سال موفق به حفظ کامل قرآن کریم شدم.

تاکنون در مسابقات داخلی و جهانی بسیاری شرکت کرده و معمولاً رتبه اول و یا دوم را به دست آورده ام؛ همچنین یک بار در مسابقات بین المللی کشور عربستان مقام اول حفظ کل قرآن را به دست آوردم. معمولاً در مسابقات بین المللی حفظ و قرائت قرآن که هر سال در ایران برگزار می شود عضو هیئت داوری هستم.

یکی از توفیقاتی که خداوند به من عنایت فرموده تلاوت کل قرآن به صورت ترتیل است. این تلاوت، بیش از حدّ انتظام مورد استفاده مردم عزیز ایران قرار گرفته است.

من در دوران تحصیل، همراه با یادگیری قرآن، درس هایم را نیز می خواندم و اشتغال به قرآن نه تنها موجب عقب افتادن در درس هایم نشد، بلکه غالباً از نظر درس رتبه اول یا دوم کلاس را به دست می آوردم. پس از پایان تحصیلات متوسطه، در آزمون سراسری دانشگاه ها شرکت کردم و در رشته مهندسی کامپیوتر دانشگاه شهید بهشتی تهران قبول و در همین رشته فارغ التحصیل شدم. امیدوارم تمام دانش آموزان ایران در یادگیری قرآن موفق باشند، زیرا به نظر من تنها راه سعادت دنیا و آخرت روی آوردن به قرآن است.

امیدواریم شما نیز روزی از چهره های موفق کشور عزیزمان ایران باشید.

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ

و کسانی که در راه ما بکوشند، قطعاً به راه های خود هدایتشان خواهیم کرد و خدا همراه و یاور نیکوکاران است.

سوره عنکبوت

درس نهم

جلسه اول

يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا
وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا
وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ

کدام دانه فرو رفت در زمین که نرست؟ چرا به دانه انسانیت این گمان باشد؟
مولوی

فعالیت

آیه ۲ سوره سبأ را همراه با رمزینه سریع پاسخ بخوانید و ترجمه آن را در بخش درک و فهم آیات این درس کامل کنید.

تذکر

با توجه به آیه به سؤال‌های زیر پاسخ دهید :

- ۱- چه ارتباطی بین «يَلِجُ» و «يَخْرُجُ» در این آیه وجود دارد؟
- ۲- چرخه آب، چه ارتباطی با رحیم و غفور بودن خداوند دارد؟

حفظ

یک جمله (پیام قرآنی) از این آیه را از حفظ بخوانید.

سُورَةُ سَبَاٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
 وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿١﴾ يَعْلَمُ
 مَا يَلْجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ
 وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ ﴿٢﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
 لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ عِلْمُ الْغَيْبِ
 لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمُوتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ
 وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٣﴾
 لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ
 مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾ وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَتِنَا
 مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ رِجْزِ الْيَمِّ ﴿٥﴾
 وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ
 هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٦﴾

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

خارج می شود ، می داند ، نازل می شود

معنا	کلمه	ردیف
...	يَنْزِلُ	۴
بالا می رود	يَعْرُجُ	۵
داخل می کند	يُولِجُ	۶

معنا	کلمه	ردیف
...	يَعْلَمُ	۱
فرو می رود	يَلِجُ	۲
...	يَخْرُجُ	۳

فعالیت دوم

معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱- يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ :

۲- وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا :

۳- وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ :

۴- وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا :

۵- يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ :

۶- وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ :

الف) آیه دوم سورة مبارکه سبأ را ترجمه کنید.

۱- يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا

۲- وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا

۳- وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ

ب) در صفحه ۴۳۱ قرآن کریم، خداوند خطاب به پیامبر اکرم می فرماید ما تو را برای همه مردم فرستادیم. این آیه را که بیانگر دعوت جهانی اسلام است یافته و همراه با معنای آن بنویسید.

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۲۸ تا ۴۳۴ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۴۳۱ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

خاندانی
نورانی

سورة فاطر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱
 ۲ الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ
 ۳ رُسُلًا أُولَىٰ أَجْنَحَةٍ مِّثْقَىٰ وَثُلُثَ رُبْعٍ ۚ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ
 ۴ مَا يَشَاءُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ مَا يَفْتَحِ اللَّهُ
 ۵ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ
 ۶ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ
 ۷ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ
 ۸ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ فَآَنِي تَوْفِكُونَ ﴿٣﴾
 ۹ وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ
 ۱۰ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٤﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّ وَعَدَ اللَّهُ
 ۱۱ حَقًّا فَلَا تُغْرِبْكُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ
 ۱۲ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿٥﴾ إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا
 ۱۳ إِنَّمَا يَدْعُوا حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿٦﴾

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

روزی می دهد، یاد کنید

معنا	کلمه	ردیف
پدید آورنده	فاطر	۱
...	أُذْكُرُوا	۲
...	يَرْزُقُ	۳

فعالیت دوم

معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱- فاطر السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ :

۲- يَا أَيُّهَا النَّاسُ :

۳- اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ :

۴- يَرْزُقُكُمْ :

الف) این جمله‌ها و آیات قرآنی از سوره فاطر را ترجمه کنید.

۱- الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ... ﴿۱﴾

۲- يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ :

۳- هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ :

۴- لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَإِنِّي تَوَفَّكُونَ ﴿۲﴾

... .. ، پس چگونه (با این حال) منحرف می‌شوید؟!

ب) در صفحه ۴۳۶ قرآن کریم، خداوند می‌فرماید همه مردم نیازمند خدا هستند و تنها اوست که از همه چیز بی‌نیاز است. این آیه شریفه را یافته و همراه با معنای آن بنویسید.

خدای بی‌نیاز، انسان نیازمند

متن :

ترجمه :

پیام قرآنی

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۳۴ تا ۴۴۰ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۴۳۶ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

خانه‌های نورانی

قرآن بخوان

با تو کرخواهی سخن گوید خدا، قرآن بخوان
 تا شود روح تو با حق آشنا، قرآن بخوان
 «رَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِلاً» ندای رحمت است
 می دهد «قرآن» به جان دل صفا، قرآن بخوان
 ای بشر! یاد خدا، آرامش دل می دهد
 در دمنان را بود «قرآن» دوا، قرآن بخوان
 دام ها گسترده شیطان در میر عمر تو
 تا که ایمن باشی از این دام ها، قرآن بخوان
 چون بود «قرآن» حسان! برنامه عمر بشر
 تا که توفیق عمل یابی، بسا قرآن بخوان

حبیب الله چاپچیان (حسان)

فعالیت گروهی

این شعر را همراه با رمزینه سریع پاسخ به صورت دسته جمعی بخوانید.

جلسه اول

سَلَّمَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿١٠٩﴾

كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٠﴾

إِنَّهُمْ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١١﴾

دستور خدا، سلام بر توست ذکر تو و احترام بر توست

فعالیت

آیات ۱۰۹ تا ۱۱۱ سوره صافات را همراه با رمزینه سریع پاسخ بخوانید و ترجمه آنها را در بخش درک و فهم آیات این درس کامل کنید.

مذکر

با توجه به آیات، به سؤال‌های زیر پاسخ دهید :

- ۱- خداوند حضرت ابراهیم علیه السلام را در این آیات چگونه توصیف می‌کند؟
- ۲- چگونه می‌توانیم از کسانی باشیم که خداوند بر آنها سلام و درود می‌فرستد؟

حفظ

این سه جمله (پیام قرآنی) را از حفظ بخوانید.

سورة یس

۱ وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿١٣﴾
 ۲ إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ
 ۳ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُمْ مُرْسَلُونَ ﴿١٤﴾ قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا
 ۴ وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿١٥﴾
 ۵ قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيْنَا
 ۶ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٧﴾ قَالُوا إِنَّا تَطِيرُنَا بِكُمْ لَيْلٌ لَمْ تَنْتَهُوا
 ۷ لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨﴾ قَالُوا طَائِرُكُمْ
 ۸ مَعَكُمْ أَئِنْ ذُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿١٩﴾ وَجَاءَ مِنْ
 ۹ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى ﴿٢٠﴾ قَالَ يَقُومِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ﴿٢١﴾
 ۱۰ اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٢٢﴾ وَمَا لِي
 ۱۱ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٣﴾ أَأَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ
 ۱۲ إِلَٰهَةً إِنْ يُرِدِ اللَّهُ بِالرَّحْمَنِ بُضْرًا لَا تَغْنِي عَنْهُ شِفَاعَتُهُمْ شَيْئًا
 ۱۳ وَلَا يُنْقِذُونِ ﴿٢٤﴾ إِنِّي إِذَا لَفِيَ ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٥﴾ إِنِّي آمَنْتُ
 ۱۴ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِ ﴿٢٦﴾ قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي
 ۱۵ يَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾ بِمَا غَفَر لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٨﴾

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

عبادت می‌کنم ، راه‌یافتگان ، شهر ، تبعیت کنید ، پدید آورد ، مرد

معنا	کلمه	ردیف
هدایت شدگان، ...	مُهْتَدُونَ	۵
...	أَعْبُدُ	۶
...	فَطَرٌ	۷
بازگردانده می‌شوید	تُرْجَعُونَ	۸

معنا	کلمه	ردیف
...	مَدِينَةَ	۱
...	رَجُلٌ	۲
... ، پیروی کنید	اتَّبِعُوا	۳
درخواست می‌کند	يَسْأَلُ	۴

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و جمله‌های قرآنی را بنویسید.

۱- قَالَ يُقَوْمُ:

۲- اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ:

۳- مَنْ لَا يَسْأَلْكُمْ أَجْرًا:

۴- وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ:

۵- قُلِ اللَّهُ أَعْبُدُ:

۱- یا قوم = یا قومی : ای قوم من

الف) ترجمه این آیات از سوره مبارکه «یس» را کامل کنید.

۱- وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى وَ... از دورترین نقطه..... ی شتابان!

۲- قَالَ يٰقَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥﴾

۳- اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا

۴- وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٢٦﴾

۵- وَمَا لِي لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي

۶- وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٧﴾

ب) در صفحه ۴۴۴ قرآن کریم، خداوند یادآوری می کند که ای فرزندان آدم مگر من با شما عهد نبستم که شیطان را عبادت و اطاعت نکنید و مرا عبادت کنید که راه راست و درست همین است. این دو آیه را یافته و حداقل یکی از آنها را همراه با معنا بنویسید.

راه راست

متن :

ترجمه :

سایم قرآنی

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۴۰ تا ۴۴۵ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۴۴۴ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

خانه مای
نورانی

۱- در اینجا «لَا أَعْبُدُ» را به صورت «عبادت نکنم» معنا کنید. ۲- فَطَرَنِي = فَطَرَ + نَ + ی : پدید آورد (آفرید) مرا

سورة الصافات

۱ رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠٠﴾ فَبَشِّرْهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ ﴿١٠١﴾
 ۲ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعَىٰ قَالَ يُبْنَىٰ إِنَّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ
 ۳ أَنِّي أَبْحُكُ فَأَنْظُرُ مَاذَا تَرَىٰ ﴿١٠٢﴾ قَالَ يَا بَتِ افْعَلِ مَا تُؤْمَرُ
 ۴ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ ﴿١٠٣﴾ فَلَمَّا أَسْلَمَا
 ۵ وَتَلَّهِ لِلْجَبِينِ ﴿١٠٤﴾ وَنَادَيْتُهُ أَنْ يَا بَرْهَيْمُ ﴿١٠٥﴾ قَدْ
 ۶ صَدَقْتَ الرَّءْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٠٦﴾
 ۷ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿١٠٧﴾ وَفَدَيْنَهُ بِذَبْحٍ
 ۸ عَظِيمٍ ﴿١٠٨﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٠٩﴾ سَلَّمَ
 ۹ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿١١٠﴾ كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١١١﴾
 ۱۰ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾ وَبَشِّرْهُ بِإِسْحَاقَ
 ۱۱ نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٣﴾ وَبَارَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَىٰ إِسْحَاقَ
 ۱۲ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ مُبِينٌ ﴿١١٤﴾

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

بشارت دادیم ، جزا می دهیم

معنا	کلمه	ردیف
...	بَشَرْنَا	۱
...، پاداش می دهیم	نَجَزَى	۲
آن دو	هُمَا، هِما	۳

فعالیت دوم

معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱- نَجَزَى الْمُحْسِنِينَ :

۲- عِبَادَنَا الْمُؤْمِنِينَ :

۳- وَبَشَرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ :

۴- نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ :

۵- وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا :

۱- نکته: در این ترکیب اولاً ضمیر «نا» در آخر معنا می شود و ثانیاً کلمه «مُؤْمِنِينَ» را مفرد معنا می کنیم؛

یعنی به جای «بندگان ما مؤمنان» می گوئیم: «بندگان مؤمن ما»

الف) آیات ۱۰۹ تا ۱۱۲ سوره صافات را ترجمه کنید.

۱- سَلِّمْ عَلٰی اِبْرٰهٖمَ

۲- كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ

۳- اِنَّهٗ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ

۴- وَبَشِّرْنٰهٗ بِاِسْحٰقَ نَبِيًّا مِنْ الصّٰلِحِيْنَ

ب) آیا می دانید که خوب است در پایان کلاس قرآن، سه آیه آخر سوره صافات را بخوانیم.
در این آیات ابتدا پروردگار بزرگ را از هر گونه نقص یا تصور نادرستی پاک و منزّه می دانیم، آنگاه بر پیامبران او درود می فرستیم و در آخر بیان می کنیم که هرگونه حمد و سپاس مخصوص پروردگار جهانیان است.
این سه آیه را همراه با معنا بنویسید، سعی کرده آنها را حفظ کنید.

پایان نیک سخن

متن :

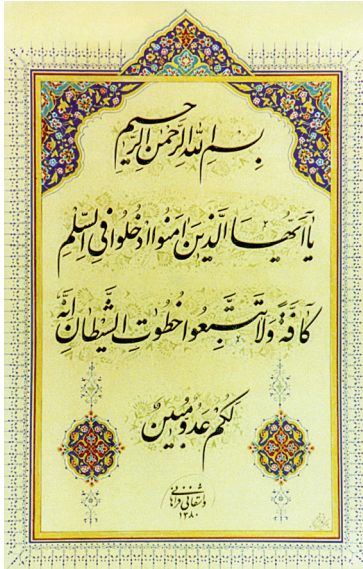
ترجمه :

سایم قرآنی

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۴۶ تا ۴۵۲ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۴۵۲ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

خانه های نورانی

سوره بقره آیه ۲۰۸

هر فردی که قرآن کریم را بخواند و بتواند کلمات قرآن را برای خود ترجمه کند، معانی آیات را متوجه می‌شود، ولی بعضی از آیات را افراد متخصص در قرآن باید توضیح بیشتری بدهند تا ابعاد مختلف آن بیشتر معلوم شود. به کتاب‌هایی که آیات قرآن را ترجمه کرده و درباره آن توضیحات بیشتری مانند، دلائل نزول آن آیه یا سوره، زمان نزول و معانی و مقصود آیات با توجه به سایر آیات و سخنان پیشوایان دین آورده‌اند، کتاب تفسیر قرآن گفته می‌شود. در جهان اسلام تاکنون برای قرآن حدود پانصد تفسیر نوشته شده است که برخی از آن تفاسیر به بیست الی سی جلد می‌رسد. یکی از تفاسیر بسیار خوب، تفسیر نمونه نام دارد که با همکاری جمعی از دانشمندان و زیر نظر آیت الله مکارم شیرازی در ۲۷ جلد تألیف شده است.

این تفسیر برای شما حداقل به دو گونه قابل استفاده است.

- ۱- با توجه به آیه و سوره‌ای که می‌خواهید مطالعه کنید به تفسیر آن سوره در تفسیر نمونه مراجعه می‌نمایید. مثلاً برای مطالعه بیشتر درباره سوره آل عمران می‌توانید به جلد دوم و سوم تفسیر نمونه مراجعه کنید.
 - ۲- اگر موضوع خاصی در نظر دارید که می‌خواهید درباره آن از قرآن استفاده بیشتری کنید باید به فهرست موضوعی تفسیر نمونه مراجعه نمایید و از فهرست موضوعی، موضوع خاصی را که در نظر دارید پیدا کنید. روش کار با فهرست موضوعی بدین شکل است.
- شما برای پیدا کردن هر مطلب نخست به فهرست الفبایی که در آغاز کتاب «فهرست موضوعی تفسیر نمونه» است مراجعه کنید و شماره صفحه‌ای را که در مقابل آن موضوع نوشته شده در نظر بگیرید، بعد همان صفحه را در همان کتاب فهرست موضوعی پیدا کنید، در آنجا عناوین زیادی می‌بینید که درباره مطلب مورد نظر شماست و جای آن در یکی از جلد‌های ۱ تا ۲۷ تفسیر نمونه با ذکر صفحات دقیقاً روشن شده است.
- مثلاً می‌خواهید بدانید در مورد «شیطان» در قرآن مجید و در ۲۷ جلد تفسیر نمونه چه مطالبی آمده است.

کلمه شیطان را در فهرست الفبایی و در حرف «ش» پیدا می کنید، می بینید در مقابل آن صفحه ۱۳۷ نوشته شده است. بعد صفحه ۱۳۷ را باز می کنید، می بینید عناوین زیادی در حدود ۵۵ موضوع در تفسیر نمونه از قرآن کریم درباره شیطان آمده است.

مانند:

صفحه	جلد	موضوع	
۴۶۵	۱۲	آیا شیطان فرشته بود؟	۱
۴۶۲	۱۲	آیا ابلیس از «جن» است؟	۲
۱۹۳	۱	خداوند شیطان را شیطان نیافرید.	۳
۱۸۹	۲۶	چرا شیطان را «خناس» می گویند؟	۴
۳۹۹	۱۱	چرا از «شیطان رجیم» به خدا پناه می بریم؟	۵

هنگامی که به آن آدرس ها دقیقاً مراجعه کنید، کل مطالب مربوط به موضوع شیطان را پیدا خواهید کرد و این برای صرفه جویی در وقت و رسیدن به مقصود بسیار مفید و مؤثر است.

خوب است شما نیز با کمک دبیر قرآن خود و با استفاده از فهرست موضوعی تفسیر نمونه و جلد های مختلف تفسیر نمونه، این کار را عملاً انجام دهید.

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

ما قرآن را به زبان عربی نازل کردیم تا در آن اندیشه کنید.

سورة يوسف

درس یازدهم

جلسه اول

فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٧﴾ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ۚ
 أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ ۖ وَآلَٰئِكَ هُمُ أُولَٰؤِ الْآلِبَابِ ﴿١٨﴾

همشین تو از توبه یابد تا تو را عقل و دین بپزاید
 سعدی

فعالیت

آیات ۱۷ و ۱۸ سوره زمر را همراه با رمزینه سریع پاسخ بخوانید و ترجمه آنها را در بخش درک و فهم آیات این درس کامل کنید.

مذکر

- با توجه به آیات به سؤال‌های زیر پاسخ دهید :
- ۱- بندگان خردمند خداوند «أُولَؤِ الْآلِبَابِ» چه کسانی هستند؟
 - ۲- تفاوت «قول حَسَن» و «قول أَحْسَن» چیست؟ آیا باید به هر سخنی گوش داد؟

حفظ

سه جمله اول این آیات را از حفظ بخوانید.

سورة ص

۱ وَ هَلْ أَتَاكَ نَبَأُ الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ ﴿٢١﴾
 ۲ إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَاوُدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَخَفْ خَصْمَانِ
 ۳ بَغِي بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ فَاحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ
 ۴ وَاهْدِنَا إِلَى سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿٢٢﴾ إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ
 ۵ نَعَجَةً وَلِيَ نَعَجَةً وَاحِدَةً فَقَالَ أَكْفَلْنِيهَا وَعَزَّنِي
 ۶ فِي الْخِطَابِ ﴿٢٣﴾ قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعَجَتِكَ إِلَى تِعَاجِهِ
 ۷ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ لَيَبْغِي بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ
 ۸ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَا هُمْ وَظَنَّ دَاوُدُ أَنَّمَا
 ۹ فَتَنُہُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّہُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ ﴿٢٤﴾ فَغَفَرْنَا لَهُ
 ۱۰ ذَٰلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِندَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَّآبٍ ﴿٢٥﴾ يٰدَاوُدُ
 ۱۱ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ
 ۱۲ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ
 ۱۳ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

تبعیت نکن، راه، هوی و هوس، جانشین

معنا	کلمه	ردیف
...	هَوَى	۴
گمراه می کند	يُضِلُّ	۵
...، جمع: سُبُل	سَبِيل	۶

معنا	کلمه	ردیف
خلیفه، ...	خَلِيفَة	۱
حکم کن، قضاوت کن	أَحْكَمْ	۲
...، پیروی نکن	لَا تَتَّبِعْ	۳

فعالیت دوم

معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱- يَدَاوُدُ:

۲- اِنَّا جَعَلْنٰكَ:

۳- خَلِيفَةً فِي الْاَرْضِ:

۴- فَيُضِلُّكَ:

۵- عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ:

الف) ترجمه آیه ۲۶ سورة «ص» را کامل کنید.

۱- يٰدَاوُدُ اِنَّا جَعَلْنٰكَ خَلِيفَةً فِى الْاَرْضِ :

۲- فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ :

۳- وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوٰى :

۴- فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ :

۵- اِنَّ الَّذِيْنَ يَضِلُّوْنَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ : گمراه شدند

۶- لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ :

۷- بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾
زیرا فراموش کردند را

ب) در صفحه ۴۵۵ قرآن کریم، خداوند قرآن را کتابی معرفی می کند که دارای خیر و برکت بی پایان است و از ما می خواهد که در آیات آن تدبّر کنیم. این آیه را یافته و آن را همراه با معنا بنویسید.

تدبّر در آیات قرآن

متن :

ترجمه :

پیام قرآنی

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۵۳ تا ۴۵۸ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۴۵۵ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

خانه های نورانی

سورة الزمر

۱ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۚ
 ۲ وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ۚ قُلْ إِنِّي أَخَافُ
 ۳ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۚ قُلِ اللَّهُ أَعْبُدُ
 ۴ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ۚ فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ ۚ قُلْ
 ۵ إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۚ
 ۶ أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ۚ لَهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ
 ۷ ظُلُلٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلُلٌ ۚ ذَلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهَ بِهِ
 ۸ عِبَادَهُ ۚ يَعْبُدُونَ فَاتَّقُونَ ۚ وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ
 ۹ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَى ۚ فَبَشِّرْ عِبَادَ
 ۱۰ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ۚ
 ۱۱ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ ۚ

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

سخن ، عبادت می کنند ، هدایت کرد ، اجتناب کردند از ، تبعیت می کنند

معنا	کلمه	ردیف
....، گفتار	قَوْل	۵
....، پیروی می کنند	يَتَّبِعُونَ	۶
...	هَدَى	۷
خردمندان	أُولُوا الْأَلْبَابِ	۸

معنا	کلمه	ردیف
....، دوری کردند از	اجْتَنَبُوا	۱
...	يَعْبُدُونَ	۲
بازگشتند	أَنَابُوا	۳
گوش می دهند به	يَسْتَمِعُونَ	۴

فعالیت دوم

معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱- اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ : ۴- يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ :

۲- أَن يَعْبُدُوهَا : ۵- فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ :

۳- فَبَشِّرْ عِبَادِ : ۶- هَدَاهُمُ اللَّهُ :

۱- أَن يَعْبُدُوهَا = آن + يَعْبُدُونَ + ها : که عبادت کنند آن را ۲- عِبَادُ = عِبَادِي : بندگان من

۳- هَدَاهُمُ = هَدَى + هُمْ

الف) آیات ۱۷ و ۱۸ سورة زمر را معنا کنید.

۱- وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ :

۲- لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٧﴾

۳- الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ

۴- أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ ۖ وَوَلَّكَ لَهُمُ الْأَكْبَابَ ﴿١٨﴾

و..... همان.....

ب) در صفحه ۴۶۲ قرآن کریم آمده است؛ آیا خداوند برای دفاع و حمایت از بنده اش کافی نیست؟! این کلام قدرت آفرین و امیدبخش را یافته، همراه با معنای آن بنویسید.

فقط خدا!

متن :

ترجمه :

یام قرآنی

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۵۸ تا ۴۶۷ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۴۶۲ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

خانه های نورانی

آیا شما تاکنون فضانوردان و کوهنوردان را با لباس مخصوصشان دیده‌اید؟ به نظر شما چرا آنان، این لباس مخصوص را، که در پشت آن کیسه‌ای از اکسیژن است، می‌پوشند؟ و اگر آن کیسه اکسیژن همراه آنان نباشد، چه اتفاقی می‌افتد؟ شاید در هواپیما زمانی که مهماندار توضیح می‌دهد که اگر در داخل هواپیما اختلالی در تنفس شما پیش آمد، ماسک در اختیار شما قرار می‌گیرد، توجه شما جلب شده باشد. از زمانی که انسان سفرهای آسمانی همچون سفر به کره ماه را آغاز

کرد، متوجه شد که هر چه از زمین دورتر شود و به طرف بالا برود اکسیژن کمتر می‌شود و نفس کشیدن مشکل می‌گردد تا جایی که اگر در ارتفاعات بالاتر، کیسه اکسیژن همراه او نباشد دچار خفگی خواهد شد. از پرواز انسان به سوی آسمان بیش از یکصد سال هم نمی‌گذرد و آگاهی نداشتن از این پدیده مهم باعث قربانی شدن افراد زیادی در ابتدای پیدایش بالن‌ها و هواپیماها گردید. از این رو در هواپیماهای پیشرفته امروزی دستگاه‌های تنظیم فشار هوا و اکسیژن قرار داده شده است.

شاید برای شما جالب باشد که بدانید موضوع کمبود اکسیژن در ارتفاعات و تنگی نفس را قرآن کریم ۱۴۰۰ سال پیش خبر داده است: ^۱

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ

هرکس را خداوند اراده کند که هدایتش کند، سینه‌اش را در جهت فهم حقایق اسلام آماده ساخته و گسترش می‌دهد.

وَمَنْ يَرِدْ أَنْ يَضِلَّهُ يُجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا

و هرکس را خداوند اراده کند که به حال خود واگذارد تا گمراه و سرگشته شود، سینه‌اش را تنگ و فشرده و مضطرب می‌سازد.

كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاءِ

گویی در حال پرواز و صعود به آسمان است.

سورة انعام

درس دوازدهم

جلسه اول

غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٢﴾

یا غافرِ خطایا! دریابِ بی‌نوا را یا واهبِ عطایا، تغییر ده قضا را

فعالیت

آیه ۳ سوره غافر را همراه با رمزینه سریع پاسخ بخوانید و ترجمه آن را در بخش درک و فهم آیات این درس کامل کنید.

مذکر

با توجه به آیه به پرسش‌های زیر پاسخ دهید :

- ۱- در آیه ۳ سوره غافر، خداوند خود را با چه ویژگی‌هایی معرفی کرده است؟
- ۲- دو جمله «لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ» و «إِلَيْهِ الْمَصِيرُ» با جمله «إِنَّا إِلَهُهُ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ» چه ارتباطی دارد؟

حفظ

دو جمله (پیام قرآنی) از این آیه را از حفظ بخوانید.

سُورَةُ غَافِرٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ حمّ ۱ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ۲
 ۲ غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ
 ۳ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ۴ مَا يُجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ
 ۴ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا ۖ فَلَا يَغْرُرُكَ تَقَلُّبُهُمْ فِي الْبِلَادِ ۵
 ۵ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ
 ۶ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ وَجَادَلُوا بِالْبَاطِلِ
 ۷ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ۵
 ۸ وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا
 ۹ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ۶ الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ
 ۱۰ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ
 ۱۱ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ
 ۱۲ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ۷
 ۱۳

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

آمرزنده ، قبول کننده ، قبول می کند ، بازگشت ، فروفرستادن ، کیفر

معنا	کلمه	ردیف
.... مجازات	عِقَاب	۵
صاحب، داراي	ذو، ذا، ذی	۶
نعمت فراوان	طَوَّل	۷
.... می پذیرد	يَقْبَلُ	۸

معنا	کلمه	ردیف
نازل کردن، ...	تَنْزِيل	۱
...	غَافِر	۲
پذیرنده، ...	قَابِل	۳
توبه، ...	تَوْب، تَوْبَة	۴

فعالیت دوم

معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۵- شَدِيدِ الْعِقَابِ :

۶- ذِي الطَّوْلِ :

۷- يَقْبَلُ التَّوْبَةَ :

۱- تَنْزِيلُ الْكِتَابِ :

۲- مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ :

۳- غَافِرِ الذَّنْبِ :

۴- وَقَابِلِ التَّوْبِ :

الف) آیات ۱ تا ۳ سورة غافر را ترجمه کنید.

۱- حمّ ۱

۲- تَنْزِيلُ الْكِتَابِ

۳- مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ۲

۴- غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ

۵- شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّلّ ۱

۶- لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ :

۷- إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ۲

ب) در صفحه ۴۶۸ قرآن کریم آمده است که فقط خدا را بخوانیم، در حالی که دین خود را برای او خالص می کنیم؛ یعنی سعی می کنیم همه کارهای خود را برای خدا و رضایت او انجام دهیم. این عبارت را یافته و همراه با معنا بنویسید.

فقط برای خدا

سایم قرآنی

متن :

ترجمه :

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۶۷ تا ۴۷۱ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۴۶۸ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

خانه های نورانی

سورة غافِرٍ

۱ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ
 ۲ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾
 ۳ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ
 ۴ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
 ۵ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦١﴾ ذَلِكَمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ
 ۶ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَانِي تَوْفَكُونَ ﴿٦٢﴾ كَذَلِكَ يُؤْفَكُ الَّذِينَ
 ۷ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٦٣﴾ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ
 ۸ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ
 ۹ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ ذَلِكَمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ
 ۱۰ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٤﴾ هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ
 ۱۱ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٥﴾ قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ
 ۱۲ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِي الْبَيِّنَاتُ
 ۱۳ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٦﴾

درک معنا

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کنید.

شکل داد ، غذاهای پاک ، صورت ها ، بنا

معنا	کلمه	ردیف
...	صَوَّرَ	۵
....، جمع صَوَّرَ	صُورَ	۶
...	طَيِّبَات	۷
برقرار و پرخیر است	تَبَارَكَ	۸

معنا	کلمه	ردیف
بخوانید	أَدْعُوا	۱
(تا) پاسخ دهم	أَسْتَجِبْ	۲
جایگاه امن	قَرَار	۳
....، سرپناه	بِنَاء	۴

فعالیت دوم

معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱- أَدْعُونِي :

۴- فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ :

۲- أَسْتَجِبْ لَكُمْ :

۵- وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ :

۳- وَصَوَّرَكُمْ :

۶- فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ :

الف) این عبارات قرآنی از سوره غافر را ترجمه کنید.

۱- وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ ... ﴿٦٠﴾

۲- اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً

۳- وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ

۴- وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ

۵- ذَلِكَمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ

۶- فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٢﴾

ب) در آیات صفحه ۴۷۴ قرآن کریم، خدای مهربان، همه بندگان خود را دعوت می کند تا دست نیاز به سوی آن خالق بی نیاز بلند کرده تا خواست آنها را اجابت کند. این عبارت کوتاه، زیبا و امیدبخش را همراه با معنا بنویسید، همیشه آن را زمزمه کرده و به مفهوم آن توجه داشته باشید.

بار عام الهی

پایام قرآنی

متن :

ترجمه :

۱- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۷۲ تا ۴۷۶ قرآن کریم را بخوانید.

۲- از صفحه ۴۷۴ قرآن کریم چند ترکیب یا جمله ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

خانه های نورانی

آزمایش

- ۱- سرانگشت خود را کمی جوهری کنید و سپس روی کاغذ فشار دهید. از چند نفر از دوستان خود نیز بخواهید تا این کار را انجام دهند.
- ۲- با استفاده از ذره‌بین، اثر انگشت‌های یکدیگر را با هم مقایسه کنید.
- ۳- آیا تفاوتی بین اثر انگشت‌ها مشاهده می‌کنید؟

بر روی کره زمین حدود هشت میلیارد نفر انسان زندگی می‌کنند ولی خطوط سرانگشتان هیچ کدام از آنها شبیه به هم نیست، حتی دوقلوها!

شاید برای شما جالب باشد که بدانید چهارده قرن پیش، قرآن از این راز دقیق آفرینش خبر داده است. روزی شخصی از پیامبر اکرم (ص) پرسید: خداوند چگونه ما را در روز قیامت زنده خواهد کرد؟ خداوند در پاسخ آن شخص، سوره قیامت را بر پیامبر نازل کرد. در یکی از آیات این سوره چنین می‌خوانیم:

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ نَجْمَعَ عِظَامَهُۥ

آیا انسان می‌پندارد که ما هرگز استخوان‌های او را جمع نخواهیم کرد؟!

بَلَىٰ قَادِرِينَ عَلَىٰ أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُۥ

ما حتی قادریم که سرانگشتان او را هم درست کنیم.

سوره قیامت

یعنی روز قیامت که خداوند مردگان را زنده می‌کند، نه تنها آفرینش مجدد انسان‌ها برایش آسان است؛ بلکه ویژگی‌های مخصوص هر شخص را نیز بازسازی می‌کند. قرآن از میان همه این ویژگی‌ها، به خطوط سرانگشتان اشاره کرده است که پیچیدگی و ظرافت آنها بسیار زیاد است. بدین گونه، قرآن از موضوعی خبر داده که برای مردم آن زمان کاملاً نامشخص بوده است، حدود ۱۵۰ سال است که دانشمندان به این راز پی برده‌اند و پلیس به این وسیله، تبهکارانی را که اثر انگشتشان در محل وقوع جرم باقی مانده است پیدا می‌کند؛ زیرا این روش یکی از مطمئن‌ترین راه‌ها برای شناسایی مجرمان است.

قرأت و نیایش

بخشی از مناجات امیرالمؤمنین امام علی (علیه السلام) در مسجد کوفه

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْآمَانَ
يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ
إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

خدایا! از تو امان می خواهم
روزی که هیچ مال و اولادی سود نمی دهد،
مگر کسی که قلبی سالم [از آلودگی ها] به پیشگاه خداوند بیاورد.
سوره شعرا، آیات ۸۸ و ۸۹

وَأَسْأَلُكَ الْآمَانَ
يَوْمَ يَعْصُ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ
يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا

و از تو امان می خواهم
روزی که ستمکار [از شدت حسرت] دست های خود را به
دندان می گزد،
[و] می گوید: ای کاش! همراه این پیامبر، راهی [به سوی حق]
انتخاب می کردم!

سوره فرقان، آیه ۲۷

وَأَسْأَلُكَ الْآمَانَ
يَوْمَ يُعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ
فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ

و از تو امان می خواهم
روزی که گناهکاران را از چهره هایشان می شناسند،
پس موهای جلوی سروپاهایشان را می گیرند [و به دوزخ می اندازند].
سوره الرحمن، آیه ۴۱

وَأَسْأَلُكَ الْآمَانَ
يَوْمَ لَا يَجْزِي وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ
وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَارٍ عَنِ وَالِدِهِ شَيْئًا
إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ

و از تو امان می خواهم
روزی که هیچ پدری چیزی [از عذاب را] از
فرزندش دفع نمی کند
و نه هیچ فرزندی برطرف کننده چیزی از [عذاب] پدر خویش
است،
به یقین وعده خداوند حق است.

سوره لقمان، آیه ۳۳

وَ أَسَأَلْتُ الْإِمَانَ
يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذِرَتُهُمْ
وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ
وَلَهُمْ سُوءُ الدَارِ
و از تو امان می خواهم
روزی که عذرخواهی ستمکاران هیچ سودی به حالشان ندارد
و برای آنان لعنت
و سرای بدی [چون دوزخ] است.

سورة غافر، آیه ۵۲

وَ أَسَأَلْتُ الْإِمَانَ
يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا
وَ الْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ
و از تو امان می خواهم
روزی که کسی از کسی چیزی [از عذاب] را دفع نمی کند،
در آن روز، حکومت و فرمانروایی ویژه خداوند است.

سورة انفطار، آیه ۱۹

وَ أَسَأَلْتُ الْإِمَانَ
يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ
وَ أُمِّهِ وَ أَبِيهِ
وَ صَاحِبَتِهِ وَ بَنِيهِ
لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ
و از تو امان می خواهم
روزی که آدمی از برادرش می گریزد
و از مادر و پدرش
و از همسر و فرزندانش؛
در آن روز، هرکس از آنان کاری است که او را مشغول می دارد.

وَ أَسَأَلْتُ الْإِمَانَ
يَوْمَ يَوَدُّ الْمُجْرِمُ
لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابٍ يَوْمَئِذٍ بِبَنِيهِ
وَ أُمِّهِ وَ أَبِيهِ
وَ صَاحِبَتِهِ وَ أَخِيهِ
وَ فَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ
وَ مِنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا
ثُمَّ يُنْجِيهِ
كَذَا
إِنَّهَا لَظَنِي
نَزَّاعَةً لِّلشَّوْىِ
و از تو امان می خواهم
روزی که گناهکار آرزو می کند
ای کاش می توانست فرزندانش را در برابر [نجات از] عذاب
آن روز، عوض دهد؛
و [نیز] همسر و برادرش را
و خویشان نزدیکش را که به او پناه می دادند
و نیز همه کسانی که در زمینند،
تا او را [از عذاب] برهانند؛
چنین نیست [که راه نجاتی برایش باشد]،
همانا آتش سوزنده زیانه می کشد،
در حالی که اعضا و پوست سر را برمی کند.

فهرست کلمات

سال هفتم و هشتم

آ	
۸/۱۱ حکم کن، فضاوت کن	أُحْكَمْ
۷/۲ برادر	أَخ، أَخُو،
۸/۱۲ بخوانید	أَخَا، أَخِي
۷/۸ وقتی که، هنگامی که	أُدْعُوا
۸/۹ یاد کنید	إِذْ
۷/۴ اجازه	أَذْكُرُوا
۷/۹ برو	إِذَنْ
۷/۱۲ رحم و مهربانی کن	إِذْهَبْ
۸/۲ فرستاد	إِرْحَمْ
۸/۸ فرستادیم	أَرْسَلَ
۷/۱۲ رکوع کنید	أَرْسَلْنَا
۸/۱۲ (تا) پاسخ دهیم	إِرْكَعُوا
۷/۱۲ سجده کنید	أَسْتَجِبْ
۸/۴ شکر می کنم	أُسْجُدُوا
۷/۱۰ صبور و شکیبا باش	أَشْكُرْ
۸/۳ اطاعت کنید، پیروی کنید	إَصْبِرْ
۸/۱۰ عبادت می کنم	أَطِيعُوا
۷/۳ عبادت کن	أَعْبُدْ
۷/۲ عبادت کنید	أُعْبُدُوا
۸/۴ عمل می کنم	أَعْمَلْ
۷/۶ درختان انگور، جمع عنب	أَعْنَابْ
۷/۱۲ بیمارز	إِغْفِرْ
۷/۱۲ انجام دهید	إِفْعَلُوا
۸/۱ رستگار شد	أَفْلَحْ
۷/۱۲ به پا دارید	أَقِمْوا
۷/۱ بیشتر	أَكْثَرْ
۷/۱ مگر	إِلَّا
۷/۲ به، به سوی	إِلَى
۸/۴ که، چیزی که، کسی که	أَلْتِي
الف	
۷/۲ * پدران، جمع آب	أَبَاءْ
۷/۸ ببخش، بده	أَبْ
۷/۱۲ پیردازید	أَتُوا
۷/۱۰ بخشیدیم به، دادیم به	أَتَيْنَا
۸/۶ ایمان آوردیم	أَمَنَّا
۷/۱۱ ایمان آوردند	أَمَنُوا
الف	
۸/۳ آبا	أَ
۸/۵ امامان، پیشوایان، جمع امام	أَئِمَّةٌ
۷/۱۰ پدر، جمع: آباء	أَب، أَبَوِ،
۷/۵ درها، جمع باب	أَبَا، أَبِیْ
۸/۸ تبعیت کن، پیروی کن	أَبْوَابْ
۸/۱۰ تبعیت کنید، پیروی کنید	إِتَّبِعْ
۸/۶ گرفت	إِتَّبِعُوا
۸/۶ گرفتند	إِتَّخَذْ،
۸/۹ بگیرد	إِتَّخَذُوا
۸/۸ تقوا پیشه کن	إِتَّخَذْتُ،
۸/۳ تقوا پیشه کنید، تقوا داشته باشید	إِتَّخَذْتُ
۸/۱۱ اجتناب کردند از، دوری کردند از	إِتَّخَذُوا
۷/۵ قرار ده	إِتَّخَذُوا
۷/۸ کسی، یکتا، یگانه	إِتَّقِ
۷/۸ بهتر، بهترین	إِتَّقُوا
۸/۵ نیکو ساخت	إِجْتَنِبُوا
۸/۵ نیکی کن	إِجْعَلْ
	أَحَدْ
	أَحْسَنْ
	أَحْسَنَ
	أَحْسِنْ

ألوان	۷/۶	رنگ‌ها، جمع لون	بَشِير	۸/۸	بشارت ده
إله	۷/۲	معبود، خدا	بَشَرْنَا	۸/۱۰	بشارت دادیم
أليم	۷/۵	دردناک	بَصِير	۷/۹	بینا
أَم	۷/۲	یا، آیا	بِنَاء	۸/۱۲	بنا، سرپناه
أمر	۷/۳	کار، فرمان	بُيُوت	۷/۶	خانه‌ها، جمع بیت

ت - ث

أَمِين	۸/۳	راستگو و درستکار، مورد اعتماد	تَبَارَكَ	۸/۱۲	برقرار و برخیر است
أَن	۸/۴	که، اینکه	تَشَقُّونَ	۸/۳	تقوا پیشه می‌کنید، تقوا دارید
إِن	۸/۳	اگر، نه، نیست	تُرْجَعُونَ	۸/۱۰	بازگردانده می‌شوید
إِنَّ	۷/۱	قطعاً	تَعَالَى	۸/۴	برتر است
أَنَّ	۷/۷	که، اینکه، قطعاً	تَعْقِلُونَ	۷/۲	اندیشه می‌کنید
أَنَا	۷/۹	من	تَعْمَلُونَ	۷/۳	عمل می‌کنید، انجام می‌دهید
أَنَابُوا	۸/۱۱	بازگشتند	تِلْكَ	۸/۷	این، آن
أَنبَتْنَا	۸/۳	رویانديم	تَنْزِيل	۸/۱۲	نازل کردن، فروفرستادن
أَنْتَ	۷/۲	تو	تَوَكَّلْ	۷/۳	توکل کن
أَنْثُمْ	۷/۴	شما	ثَمَرَات	۷/۶	میوه‌ها، جمع ثمره
أَنْزَلَ	۷/۸	نازل کرد، فرو فرستاد			
أَنْزَلْنَا	۷/۳	فرو فرستادیم، نازل کردیم			
أَنْعَمْتَ	۸/۴	بخشیدی، نعمت دادی			

ج

إِنَّمَا	۷/۲	فقط	جَاءَ	۷/۲	آمد، آمد برای
أَوْحَى	۷/۶	وحی کرد	جَاهَدَ	۸/۶	تلاش و جهاد کرد
أُولَئِكَ	۷/۱۱	آنها	جَاهِل	۷/۴	نادان، بی‌خرد
أُولَئِالْآلِبَابِ	۸/۱۱	خردمندان	جِبَال	۷/۶	کوه‌ها، جمع جَبَل
أُولِيَاءَ	۸/۶	سرپرستان، دوستان، جمع وَلِيّ	جَعَلَ	۸/۲	قرار داد
أَهْل	۷/۹	خانواده	جَعَلْنَا	۷/۸	قرار دادیم

ب

بَشَر	۷/۱	به، با	حَسِبَ	۸/۶	گمان کرد
بَشَرِي	۸/۱۰	برکت دادیم	حَسَن	۷/۱۱	نیکو، خوب
بَاطِل	۷/۷	باطل، بوج و بیهوده	حَكِيم	۸/۷	حکمت‌آموز، حکیم
بَحْر	۸/۴	دریا	حَيَاة	۸/۷	حیات، زندگی
بَرّ	۸/۴	خشکی، صحرا			
بُشْرَى	۸/۲	بشارت دهنده، بشارت			

خ

خاشع	۸/۱	فروتن، متواضع
خَبِير	۸/۸	آگاه، باخیر
خَلَقَ	۷/۱	خلق کرد، آفرید
خَلَقْنَا	۷/۱۲	خلق کردیم، آفریدیم
خَلِيفَة	۸/۱۱	خلیفه، جانشین

د-ذ

داعی	۸/۸	دعوت کننده
دُعَاء	۷/۵	دعا، درخواست
دُزَيَّة	۷/۵	فرزند، نسل
ذَلِكَ	۷/۳	این، آن
ذو، ذا، ذی	۸/۱۲	صاحب، دارای
ذَهَبَ	۷/۱۱	رفت

ر

رَاحِمِينَ	۷/۱۲	مهربانان
رازِق	۷/۱۱	روزی دهنده
رَجُل	۸/۱۰	مرد
رِيَّاح	۸/۲	بادها، جمع ریح

ز

زَرع	۷/۶	زراعت، کشاورزی
زَوْج	۸/۳	نوع، گونه
زِينَة	۷/۸	زینت، زیبایی

س

سُبَات	۸/۲	آرامش، استراحت
سَبَّحَ	۷/۱۰	تسبیح گوی
سُبْحَان	۷/۱۱	پاک و بی عیب است

سَبِيل

۸/۱۱ راه، جمع: سُبُل

سَجَدُوا

۷/۸ سجده کردند

سِرَاج

۷/۸ چراغ

ش

شَاهِد	۸/۸	شاهد، گواه
شَجَرَة	۷/۶	درخت
شَدِيد	۷/۴	سخت
شَرِيك	۸/۲	شریک، همتا
شِفَاء	۷/۶	درمان
شَكَّ	۸/۹	شک، تردید
شَيْء	۷/۲	چیز

ص-ض

صَالِح	۷/۹	خوب، شایسته، کارخوب
صَدْر	۷/۹	سینه، جمع: صُدُور
صِرَاط	۷/۴	راه
صَغِيرَة		
صَغِير	۷/۸	کوچک
صُور	۸/۱۲	صورت‌ها، جمع صُورَة
صَوَّرَ	۸/۱۲	شکل داد
ضَلال	۷/۱۰	گمراهی

ط

طَوَّل	۸/۱۲	نعمت فراوان
طَهَّور	۸/۲	پاک، پاک کننده
طَيِّبَات	۸/۱۲	غذاهای پاک
طِيرَ	۸/۱	پرنده، پرنده‌گان

ظ

ظَاهِرًا	۸/۷	ظاهری
----------	-----	-------

طُّلُمَات
طَّنْ

تاریکی‌ها ۷/۱
گمان کرد ۷/۱۱

ق

قابِل	۸/۱۲ پذیرنده، قبول کننده
قَالَ	۷/۲ گفت
قَالُوا	۷/۴ گفتند
قَدْ	۷/۱۰ قطعاً
قَدَّرَ	۸/۲ اندازه گیری کرد
قَدِير	۷/۲ توانا
قَرَار	۸/۱۲ جایگاه امن
قُل	۷/۲ بگو
قُلْنَا	۷/۸ گفتیم
قَوْل	۸/۱۱ سخن، گفتار

ع

عَالَمِينَ	۸/۲ جهانیان، مردم
عِبَاد	۷/۵ بندگان، جمع عبد
عَذُو	۷/۷ دشمن
عَزِيز	۷/۴ عزتمند، شکست ناپذیر
عِقَاب	۸/۱۲ کیفر، مجازات
عَلِمَ	۸/۱ دانست
عَلَى	۷/۲ بر
عَمِلُوا	۷/۸ عمل کردند، انجام دادند
عَنْ	۷/۳ از
عُيُون	۷/۵ چشمه‌ها، جمع عَيْن

ك

كَ	۷/۳ تو، تَت
كَانَ	۸/۶ مانند
كَانُوا يَعْلَمُونَ	۷/۷ بود، است
كَبِير، كَبِيرَةٌ	۸/۶ می دانستند
كَذَّبَ، كَذَّبَتْ	۷/۷ بزرگ
كَذَّبُوا بِـ	۸/۳ تکذیب کرد، انکار کرد
كَذَلِكَ	۷/۱۱ تکذیب کردند، انکار کردند
كَرِيم	۷/۱۱ این چنین
كَفَرُوا	۷/۱۲ ارزشمند، گران قدر
كُم	۷/۱۱ کافر شدند
كَمْ	۷/۱ شما، تان
كَمَا	۸/۳ چقدر، چه بسیار
كُنْتُ	۸/۵ همان طور که
كُنْتُ	۷/۹ بودی، هستی
كُنْتُم	۷/۱۱ بودم، هستم
كُنَّا	۷/۱۰ بودید، هستید
كَهْف	۷/۱۰ بودیم، هستیم
	۷/۸ غار

غ

غَافِر	۸/۱۲ آمرزنده
غَافِلُونَ	۸/۷ افراد غافل، افراد بی توجه
غَفُور	۷/۳ بسیار آمرزنده
غَمَّ	۷/۱۱ غم، اندوه و ناراحتی
غَنِيَّ	۸/۶ بی نیاز

ف

فَ	۷/۲ پس، و
فَاطِر	۸/۹ پدید آورنده، خلق کننده
فَاعِل	۸/۱ انجام دهنده
فُرْقَان	۸/۲ وسیله تشخیص حق از باطل، یکی از نام های قرآن
فَسَاد	۸/۵ فساد، تباهی
فَضْل	۷/۳ لطف و رحمت
فَطَرَ	۸/۱۰ پدید آورد
فِي	۷/۱ در

ل

لِ	۷/۱	برای	مَلِكْ	۷/۱۲	فرمانروا
لَ	۷/۲	قطعاً	مُلْكْ	۷/۱۱	فرمانروایی
لَا تَتَّبِعْ	۸/۱۱	تبعیت نکن، پیروی نکن	مِلَّةَ	۷/۳	دین، آیین
لَا تُطِيعْ	۸/۸	اطاعت نکن، پیروی نکن	مِنْ	۷/۱	از
لَا يُخْلِفُ	۸/۷	تخلف نمی کند، خلاف نمی کند	مَنْ	۸/۱	هرکس، کسی که، چه کسی
لِبَاس	۸/۲	لباس، پوشش	مِنْ دُونِ	۸/۶	به جای، غیر از
لَدُنْ	۷/۸	تزد	مُنِيرِ	۸/۸	روشنی بخش
لِسَان	۷/۹	زبان، جمع: أَلْسِنَة	مَوْلَى	۷/۱۲	سرپرست
لَفُو	۸/۱	بیهوده، کار بیهوده	مُهِتَدُونَ	۸/۱۰	هدایت شدگان، راه یافتگان
لِقَاءَ	۷/۹	ملاقات، دیدار	مُهِينِ	۷/۱۱	خوارکننده
لَقَدْ	۷/۱۰	قطعاً			
لَكِنَّ	۷/۱	لیکن، ولی			
لَوْ	۸/۶	اگر، ای کاش			

ن

نا	۷/۳	ما، مان	نَا	۷/۳	فرمانروا
نَادَى	۷/۱۱	نداکرد، صدازد	نَبَأَ	۸/۵	خبر، جمع: أَنْبَاء
نَجَّوْا	۸/۵	تلاوت می کنیم، می خوانیم	نَجَّيْنَا	۷/۱۱	نجات دادیم
نَجْزِي	۸/۱۰	جزا می دهیم، پاداش می دهیم	نَحْلُ	۷/۶	زنبور عسل
نَجْعَلُ	۸/۵	قرار می دهیم	نَحْنُ	۷/۱۰	ما
نُجُوم	۷/۶	ستارگان، جمع نَجْم	نَخِيل	۷/۶	درختان خرما، جمع نَخْل
نَذِيرَ	۸/۲	هشداردهنده	نَزَلَ	۸/۲	نازل کرد، فرود فرستاد
نُرِيدُ	۸/۵	می خواهیم	نَصِيرَ	۷/۱۲	یاور
نَزَّلَ	۸/۲	نازل کرد، فرود فرستاد	نَعَمَ	۷/۱۲	چه خوب... است
نَصِيرَ	۷/۱۲	یاور	نَعِيمَ	۷/۱۱	بر نعمت
نَعَمَ	۷/۱۲	چه خوب... است	نَفْسَ	۸/۶	خود، جان، جمع: أَنْفُسَ
نَعِيمَ	۷/۱۱	بر نعمت	نَوْمَ	۸/۲	خواب
نَفْسَ	۸/۶	خود، جان، جمع: أَنْفُسَ			
نَوْمَ	۸/۲	خواب			

م

ما	۷/۱	آنچه	مَبْشَرِ	۸/۸	بشارت دهنده، مژده دهنده
ما	۸/۳	نه، نیست	مُسِينِ	۷/۱۰	روشن
ماء	۸/۲	آب	مُتَّقِينَ	۷/۵	افراد با تقوا
ما كَانَ	۸/۳	نبود، نیست	مُحْسِنِ	۷/۴	نیکوکار
مَبْشَرِ	۸/۸	بشارت دهنده، مژده دهنده	مَدِينَةَ	۸/۱۰	شهر
مُسِينِ	۷/۱۰	روشن	مُرْسَلِينَ	۸/۳	پیامبران
مُتَّقِينَ	۷/۵	افراد با تقوا	مَصِيرَ	۸/۱	بازگشت، بازگشتن
مُحْسِنِ	۷/۴	نیکوکار	مَعَ	۸/۴	با، همراه با
مَدِينَةَ	۸/۱۰	شهر	مُعْرَضِ	۸/۱	روی گردان
مُرْسَلِينَ	۸/۳	پیامبران	مُفْلِحُونَ	۸/۷	رستگاران
مَصِيرَ	۸/۱	بازگشت، بازگشتن	مُقِيمِ	۷/۵	برپاکننده
مَعَ	۸/۴	با، همراه با			
مُعْرَضِ	۸/۱	روی گردان			
مُفْلِحُونَ	۸/۷	رستگاران			
مُقِيمِ	۷/۵	برپاکننده			

درخواست می کند	۸/۱۰	يَسْأَلُ
تسبیح می کند	۸/۱	يُسَبِّحُ
گوشت می دهند به	۸/۱۱	يَسْتَمْعُونَ
شریک قرار می دهند	۸/۴	يُشِيرُكُونَ
شکر می کنند	۷/۳	يَشْكُرُونَ
گمراه می کند	۸/۱۱	يُضِلُّ
ظلم می کند، ستم می کند	۷/۸	يَظْلِمُ
عبادت می کنند	۸/۱۱	يَعْبُدُونَ
بالا می رود	۸/۹	يَعْرُجُ
تعقل و اندیشه می کنند	۷/۶	يَعْقِلُونَ
می داند	۸/۹	يَعْلَمُ
می دانند	۷/۳	يَعْلَمُونَ
انجام می دهند، عمل می کنند	۷/۷	يَعْمَلُونَ
انجام می دهند	۸/۱	يَفْعَلُونَ
قبول می کند، می پذیرد	۷/۱۲	يَقْبَلُ
می گویند	۷/۸	يَقُولُونَ
اقامه می کنند، برپا می کنند	۸/۷	يُقِيمُونَ
می باشد	۸/۲	يَكُونُ
فرو می رود	۸/۹	يَلِجُ
نازل می شود	۸/۹	يَنْزِلُ
می پردازند	۸/۷	يُؤْتُونَ
ایمان می آورند	۷/۷	يُؤْمِنُونَ
وحی می شود	۷/۹	يُوحِي
یقین دارند	۸/۷	يُوقِنُونَ
داخل می کند	۸/۹	يُولِجُ
آن روز	۷/۱۱	يَوْمَئِذٍ
هدایت می کند	۷/۷	يَهْدِي

و

واحد	۷/۳	يَكَاةً، يَك
وارثین	۸/۵	وَارِثَانِ
والدئ	۷/۵	بدر و مادرم
وَجَدُوا	۷/۸	یافتند
وَعَدَ	۷/۱	وعدہ
وَكَيلٌ	۸/۸	مدافع و پشتیبان
وَلَدٌ	۸/۲	فرزند
وَيْلٌ	۷/۴	وای بر

هـ

هـ	۷/۲	او، شش، آن
ها	۷/۲	آن، شش، او
هَدَى	۸/۱۱	هدایت کرد
هَذَا	۷/۴	این
هَلْ	۷/۴	آیا
هُمْ	۷/۱	آنها، شان
هُمَا، هِما	۸/۱۰	آن دو
هُوَ	۷/۱	او
هُوَّى	۸/۱۱	هوا و هوس

ی

ی	۷/۲	من، یم
يَسْتَمْعُونَ	۸/۱۱	تبعیت می کنند، پیروی می کنند
يَتَفَكَّرُونَ	۷/۶	فکر می کنند
يُجَاهِدُ	۸/۶	جهاد و تلاش می کند
يُجِبُّ	۸/۵	دوست دارد
يَخْرُجُ	۸/۹	خارج می شود
يَرْزُقُ	۸/۹	روزی می دهد
يُرْسِلُ	۸/۴	می فرستد

